

KRISLAI

Kas Bus su Varšava?
Piktai Spjaudosi.
Browder Jiems Atsakė.

Rašo A. B.

Kai šities krislai pasieks skaitytoją, gal jau nazių armija bus pasiekus Varšavos priemiesčius. Jie ten veržiasi ir jiems sekasi. Nei Anglija, nei Francija tinkamos paramos lenkams dar nesuteikė. Kai kas rimtai abejoja, ar iš viso suteiks.

Ar Varšava pasiduos be rimtos kovos taip, kaip pasidavė Krakovas? Nesinori tam tikėti. Greičiau Varšava didvyriškai ginsis. Greičiausia Varšava bus ta vieta, nuo kur tikra kova prasidės ir lenkų traukimas atgal pasibaigs.

Karu "rimtai" susirūpino ir Lietuvių Socialistų Sąjungos Pildomasis Komitetas, kurį sudaro trys politiniai musketieriai: Grigaitis, Montvydas ir Liutkus. Jie savo proklamaciją paskelbė "Naujiuose" ir "Keleivijoje." "Keleivio" redaktorius sakosi ne visai sutinkąs su tuo juodu raštu.

O kad tai yra bjaurus, juodas raštas, tai negalima dvejoti. Jau seniai taip piktai Grigaitis besispjaudė prieš Sovietų Sąjungą ir komunistus net savo vedamojo gazietoje, kaip šiame LSS Pild. Komiteto pareiškime.

Asmeniškai aš iki šiol maniau, kad dr. Montvydas nėra dar taip atsiveikinęs su padorumu, kaip jo dvasios vadas Grigaitis. Bet šis pareiškimas išblaško ir tą iliuziją. Kokia ovelė, toks ir obuolys!

Dies Komitetas pasiūkė Washingtonan Komunistų Partijos sekretorių Earl Browder pakvosti. Susirinko visi to Komiteto inkvizitoriai. Jie tikėjosi pasigausių komunistų vadą ir per jį kailį išpersią visiems komunistams.

Bet niekas iš to neišėjo. Kailin gavo jie patys. Komiteto tribuną Browderis panaudojo kovai su reaktorieriais. O tie sutvėrimai ten sėdėjo ir kaito iš gėdos ir pikto.

Kai Komiteto inkvizitoriams nepavyko įrodyti melą, būk Komunistų Partija esanti svetima Amerikos idealams ir grupė suokalbinių, tai jie bandė revoliucinę partiją apšmeižti. Jie prisimygė klausinėjo, ar Komunistų Partija atsižadėjo socializmo idejos.

"Niekados neatsižadėjo ir neatsižadės," atkrito jiems Earl Browderis. Jie nuleido rankas ir nutilo.

Varšava, rugs. 8. — Didelė dauguma Lenkijos armijos ir oro laivyno dar tebėra čielybėje. Lenkai pradėsią ofensyvą prieš nazius.

Copenhagen, rugs. 8. — Anglijos ar Francijos orlaiviai bombardavo aptvirtintą Vokietijos salą Sylt, 10 mylių nuo Hamburgo.

O R A S

Ši šeštadienį būsia lietaus.

Darbo Žmonių
Dienraštis
Kaina \$5.50 Metams
Brooklyne \$6.00
Metams

LAISVĖ

THE LITHUANIAN DAILY

No. 212

LAISVĖS

ANTRASAS: 427 LORIMER STREET
Telefonas: Stagg 2-3878

Brooklyn, N. Y., Šeštadienis, Rugs. (September) 9, 1939

Pavienio Numerio Kaina 3c. Metai XXIX, Dienraščio XXI

FRANCUZAI PRALAUŽĖ NAZIŲ FRONTĄ

ANGLIJA IR FRANCIJA DAUGIAU MONIJA ŽMONES, NEGU VEIKIA PRIEŠ VOKIETIJĄ

London. — Anglijos cenzūra praleido tokias neva žinias, kad, girdi, Francija "milžiniškai šturmuoja" Vokietijos tvirtumų liniją Limes (arba Siegfried) ir "jau prasilaužė per Vokietijos sieną."

Bet Anglijos valdžia slepia faktą, kad francūzai užėmė tik kelias vokiečių sargybinių medines ir cemen-tines būdas tikrai priekyje

tikrosios nazių tvirtumų linijos Saarbrucken srityje. Francūzai dar niekur nepasiekė pačios vokiečių tvirtumų linijos. O tos tvirtovės eilių eilėmis tęsiasi bent penkiolikos mylių pločiu Saarbrucken srityje.

Kariniai Anglijos korespondentai tvirtina, jog tikrumoje dar ilgą laiką francūzai ir anglai niekur negalės pralaužti nazių tvirtumų eilę.

ANGLIJA "ŠEŠKIŠKAI" ELGIASI KAS LIEČIA LENKŲ GELBĖJIMĄ

London. — Ką Anglijos valdžia daro kare prieš Hitlerį, įtai slepia nuo savo žmonių. Dar labiau valdžia slepia, kad įtai masiškai daro prieš nazius, užpuolikus Lenkijos.

Anglų seimo atstovas darbietis Thurtle užklauso ministrą pirmininką Chamberlainą, kaip Anglija vykdo savo prizadą "tuojaus gelbėti Lenkiją visais galimais būdais." Ministeris pirmininkas nieko neatsakė į šį klausimą.

Darbiečių atstovų vadas Arthur Greenwood seime skundėsi, kad valdžios cenzūra praleidžia tik pasakiškus išmislus apie Francijos ir Anglijos žygius prieš Vokietiją; bet valdžia užgniauzia tikruosius įvykius.

Net palankiausias valdžiai didysis Anglijos dienraštis "London Times" kritikuoja ministrų pirminin-

ką Chamberlainą, kad jis taip slepia karines žinias nuo piliečių. Dėl to murma prieš valdžią ir eilė kitų Anglijos laikraščių.

Daugelis seimo narių netiki, kad Chamberlaino valdžia tikrai kovotų prieš Hitlerį. Nes jeigu įtai darytų rimtų žingsnių prieš nazius, tad nereiktų jai taip slapstyti nuo piliečių arba bent nuo seimo atstovų.

Ponas Alfred Knox, dešinys seimo atstovas (konservatas), pastatė premjerui Chamberlainui klausimą: "Ar Anglija negalėtų pradėti tokios karo veiksmų, kad atliuosnot vokiečių spaudimą nuo Lenkijos?"

Dėl to Chamberlainas jam pasakė: "Aš jokiu būdu negaliu atsakyti į šį klausimą."

Hitleris Tiki, Kad Anglija Leis Jam Suryt Lenkiją

LONDON. — Net jeigu Hitleris užkariautų visą Lenkiją, tai ir tada Anglija ir Francija nedarytų atskiros taikos su Vokietija, jeigu Lenkų vadai nesutiktų su tuom, — kaip kad pareiškė Anglijos ministrs pirmininkas Chamberlainas, kalbėdamas per radio.

BERLIN. — Kai tik vokiečiai užkariaus Lenkiją, tai Anglijos valdžia reikalaus, kad Lenkų vadai susitaikytų su naziais. Taip tvirtina valdiška Vokietijos spauda. — Tokiame atsiti-kime Hitleris pasiimtų Lenkijos Koridorių su Danzigu ir Sileziją su jos aliejaus-žibalo šaltiniais ir turtingomis geležies ir anglies kasy-

Vokiečiai Suėmė Lenkijos Karo Planus ir Pagal Juos Muša Lenkus

Berlin. — Kada vokiečiai suėmė vieną lenkų armijos diviziją Katowico-Krakovo srityje, jie sykiu sučiupo ir Lenkijos apsigynimo planus su "geležine dėže" lenkų divizijos generolo. Vokiečiai stebisi, kad lenkai ir po nepažeistų savo karinių planų; todėl, girdi, naziams esą taip "lengva" netikėtai užpulti ir mušt Lenkijos kariuomenę.

klomis, o likusiai Lenkijos daliai Hitleris duotų "savivaldybę." (Ta "savivaldybė" būtų panaši į dabartinę Čechoslovakijos "savivaldybę" Hitlerio globoj, arba į Manchukuo neva savivaldybę, kur tikrasis valdovas yra Japonija.)

Išpūdžiai iš Moterų Seimo Atidarymo

Delegatės ties Brooklyno Muziejum

Ties dideliais, puošniais Brooklyno muziejaus rūmais stovėjo pulkas moterų. Praeiviai stabteli, pasižiūri ir vėl nueina. Jie negali atspėti, ko tos moterys čia lūkuriuoja. Jos ir kalba jiems nesuprantama kalba. Bet jeigu praeivių tarpe pasitaiko lietuvis, jis lengvai gali atspėti, iš kur ir ko tos moterys iš visų Amerikos kraštų suvažiavo. Apie moterų seimą buvo iš anksto rašoma lietuviškuose laikraščiuose. Buvo skelbta, kur tas seimas bus. Delegatės sveikinasi; kitos net pasibučiuoja, kalbasi: —Jūs iš Čelvelando? —Taip. —Mes juk kartą matėmės. —Žinoma, ir aš jus atsimenu.

Ir taip bematant moterų susipažįsta. Dešimtą valandą atidaro mos muziejaus durys. Jame paruošta salė laukia atvykstančių Lietuvos moterų delegačių. Moterys sueina vidun.

Rankdarbių Paroda

Salės gale ant stalų išdėti rankdarbiai. Ten yra austų, megztų ir siuvinėtų dalykų. Moterys tuojau puolė jų žiūrėti. Prie išstatytų daiktų yra padėti parašai, kam tie daiktai priklauso. Tad kai kurios delegatės įsiekiojo savo darbų ir, žinoma, juos rado. Ten yra ir išsiuvinėtas puodas pilnas grybų.

—Čia dar ne visi eksponatai,—sako seimo rengėjos,—eikite į kitą salę, ten daugiau yra daiktų.

Muziejaus tarnautoja kongreso dalyvės nuvedė pasižiūrėti kitų lietuvių moterų darbų. O ten didesni dalykai. Tuos rankdarbius žiūrinėja ne tik moterys, atvažiavusios į seimą, bet ir šiaip jau muziejaus lankytojai.

Knygos Moterims

Knyga visada ir visiems reikalinga. Be jos negali apsieiti nei vienas visuomenės narys. (Taša ant 6-to pusl.)

Dešinieji Amerikos Kongresmanai ir Senatoriai Nori Patarnaut Hitleriui

Washington, rugs. 8. — Dar tikrai nežinoma, ar prezidentas Rooseveltas šauks nepaprastą šalies kongreso sesiją dėl karo Europoj.

Jei kongresas būtų susauktas, prezidentas vyriausiai reikalautų pataisyti Amerikos nepusisiskumo (neutrality) įstatymą. Tas įstatymas, kaip kad jis dabar yra, įpareigoja prezidentą uždraust gabenimą iš Amerikos bet kokių karo pabūklų toms šalims, tarp kurių paskelbtas karas. Taip paskutinėmis dienomis prez. Rooseveltas ir uždraudė amerikinių ginklų ir amunicijos pardavinėjimą Anglijai, Francijai, Lenkijai ir Vokietijai.

Praeitą kongreso sesioje prez. Rooseveltas reikalavo taip pataisyti nepusisiskumo įstatymą, kad bile kariaujanti šalis galėtų pirkti visokių karo reikmenis iš Jungtinių Valstijų, tik su tokiomis sąlygomis, kad ta šalis čia jau Amerikoje užsimokėtų už ginklus ir amuniciją ir savo laivais gaben-

tųsi tuos karo reikmenis. Republikonai ir prieš-rooseveltiniai demokratai kongresmanai ir senatoriai tada dauguma balsų atmetė tą prezidento reikalavimą.

Kompanijos, kurios tikisi pasipelnų iš europinio karo, dabar daro didelį spaudimą Rooseveltui ir kongresui, kad jie pataisytų nepusisiskumo įstatymą panašiai, kaip prezidentas reikalavo paskutinėje kongreso sesijoje.

Dabar daugelis republikonų ir dešiniųjų demokratų senatorių ir kongresmanų pasirodo Hitlerio šalininkai. Jie šaukia palikti Amerikos nepusisiskumo įstatymą taip, kaip jis iki šiol buvo—ir jokiai kariaujančiai šaliai nepraleist karo pabūklų iš Amerikos. Jie sako, kad jeigu ginklai ir amunicija būtų "lygiai" parduavinėjami Anglijai, Francijai ir Lenkijai, tai būtų "skriaudžiama" Vokietijai. Jie nurodo, jog Anglijos ir Francijos karo laivai taip blokaduoja Vokietiją, kad naziai vis tiek negalėtų

80 TUKSTANČIŲ NAZIŲ PERMETAMA IŠ LENKIJOS FRONTO PRIEŠ FRANCIJĄ

Berlin, rugs. 8. — Vokietija dar pirmą kartą pripažįsta, kad francūzai atakuoja vokiečius ir pralaužė nazių frontą tarp Saarbrucken ir Saarlauten. Bet francūzai iki šiol užėmė ten tik "dviejų (amerikoniškų) mylių pločio ir keturių mylių ilgio" sklypą, bet visai dar neprieję prie Vokietijos tvirtumų linijos.

Berlynas taip pat pripa-

žįsta, kad Anglijos ir Francijos generaliai štabai tariasi apie bendrus žygius prieš Vokietiją.

Paryžius. — Vokietija atsiunčia apie 80 tūkstančių savo kariuomenės iš Lenkijos fronto sustiprint nazius vakariniame fronte prieš Franciją ir Angliją. Vokiečiai jau smarkiai atsisau-
do prieš francūzus.

ČECHŲ VADAI NUMATO ANGLIJOS "SLAPIĄ MUNICHĄ" PRIEŠ LENKUS

New York. — Vietiniai tautiniai čekų vadai darbuojasi pagelbėti Lenkijai prieš Hitlerį. Jie, tačiau, supranta, kad Anglija rengia kruvinai "slapią Munichą" prieš Lenkiją. Tarp čekų vadų New Yorke viešpatauja nuomonė, jog kai Vokietija nuleis kraują Lenkijai ir užkariaus ją, tai Anglijos valdovai susitaikys su Hitleriu panašiai, kaip kad jie susitaikė su Mussoliniu po to, kai Italija užgrobė Etiopiją. Vadovaujantieji čekų veikėjai New Yorke prisimena, jog Anglijos ministrs pirmininkas Chamberlainas išdavęs Čechoslovakiją naziams, tuoj pasirašė "niekada" nekariaut su Vokietija.

Čechas gydytojas G. F. Mažacek, sekretorius čechoslovakų draugijų sąryšio

Didžiajame New Yorke, ir redaktoriai čionaitinių čekiškų laikraščių ragina savo tautiečius kiek galint remt Lenkiją piniginiai ir kariškai, nors jie atsimena, jog Lenkijos valdovai taip pat grobė Čechoslovakijos "kąsnį," kada Hitleris draskė Čechoslovakų respubliką.

Saujelė Lenkų Didvyriškai Gynė Westerplatte

Berlin. — Vokiečiai pripažįsta, jog tik biskis daugiau kaip 100 lenkų karių, vių didvyriškai per šešias dienas gynė Westerplatte, aptvirtintą Lenkijos ginklų ir amunicijos sandėlį, visai arti Danzigo. Pagaliaus, tie lenkai narsuoliai buvo priversti iškelt baltą vėliavą ir pasiduot naziams.

Anglų Spauda Protesuoja prieš Aklinę Karo Žinių Cenzūrą

London, rugs. 8. — Faktinai visi Anglijos laikraščiai kritikuoja savo valdžią už perastrią cenzūrą karinių žinių. Anglai yra laikomi "aklybėje" kas liečia karo veiksmus vakariniame fronte prieš Vokietiją, kaip rašo tie laikraščiai.

gaut karo pabūklų iš Amerikos; taigi, pasak jų, tikėtai Anglija ir Francija "vienpusiškai" galėtų pasinaudoti pakeitimu Amerikos nepusisiskumo įstatymo prieš Vokietiją.

Bet vis tiek spėjama, kad prez. Rooseveltas gal sušauks nepaprastą kongreso sesiją vėliau kada šį mėnesį dėl Amerikos nepusisiskumo įstatymo taisymo.

Naziai Paskandinę Sėptynis Anglijos ir Francijos Laivus

London, rugs. 8. — Šeši Vokietijos submarinai (narlaivės) paskandino jau šešis Anglijos laivus, vieną keleivinį ir penkis prekinius, pakraščiuose Anglijos-Airijos ir Ispanijos-Portugalijos. Nazių submarinai taipgi nuskandinę vieną Francijos prekinį laivą. Penkis laivus vokiečiai torpedavo be jokio persėgėjimo ir tik dviem skandinaviečių laivams jie davė laiko iškelt savo žmones ir gyvūnų gelbėjimo vatis.

Su nazių paskandintais laivais žuvė bent 170 žmonių.

London, rugs. 8. — Anglija suėmė 6 tūkstančius nazių šnipų.

LAISVĖ

LITHUANIAN DAILY, PUBLISHED BY

The Laisve, Inc.

every day, except Sunday

427 LORIMER STREET, BROOKLYN, NEW YORK

Tel. Stagg 2-3878

President - - - - Jos. Kalrys
Vice-President - - - K. Petrik
Secretary-Treasurer - J. Gaslunas
Editor - - - - Roy Mizara

SUBSCRIPTION RATES:

United States, per year	\$5.50
Brooklyn, N. Y., per year	\$6.00
Foreign countries, per year	\$6.50
Canada and Brazil, per year	\$5.50
United States, six months	\$3.00
Brooklyn, N. Y., six months	\$3.25
Foreign countries, six months	\$4.00
Canada and Brazil, six months	\$3.00

Entered as second class matter March 11, 1924, at the Post Office at Brooklyn, N. Y., under the Act of March 3, 1879.

Karo Žinios

Dienraščio "Laisvės" Redakcija visada stengiasi teisingiausiai ir geriausiai perduoti savo skaitytojams žinias. Mes tą darysime ir naujo Pasaulinio Karo laiku.

Tiesa, yra sunku išspresti, kas rašo tiesą arba nors dalį tiesos, kas veda tik propagandą. Per kelias dienas Francijos generalis štabas tvirtino, kad "Francijos armija kontakte su vokiečiais." Tuo kartu Vokietijos naziai sakė, kad jokių mūšių nėra.

Arba, kada Anglijos lėktuvai bombardavo Vokietijos fašistų karo laivus Wilhelmshaven prieplaukoj, tai anglai tvirtina, kad jie pataikė į du šarvuotus, vėliau pradėjo tvirtinti, kad nuskandino vokiečių šarvuotųjų "Gneisenau," kuris yra 26,000 tonų įtalpos, naujutėlis ir galingas. Tuo kartu Vokietijos fašistai sakė, kad jie sunaikino visus Anglijos lėktuvus, kad tik vienas pasiekė prieplauką, bet ir tas nepadarė nuostolių, kad būk mestos bombos nukrito į vandenį, o paskui ir tą anglų lėktuvą vokiečiai nusiūšė. Taip yra su telegramomis. Taip yra ir su radio žiniomis. Jungtinių Valstijų valdžia pareiškė, kad dabartinės žinios iš Europos, tai abiejų pusių propaganda. Todėl aišku, kad ir viena ir antra pusė slepia savo nuostolius, didina antros pusės. Todėl, bus nelengva orientotis tokioj padėtyj.

Bet "Laisvės" Redakcija viską darys, kad kuo pilniausiai ir teisingiausiai painformavus savo skaitytojus. Žinias mes papildysime viduje redakciniais straipsniais ir išvadomis. Todėl, mūsų dienraščio skaitytojai bus geriausiai painformuoti apie karo eseną, kur dalykai krypsta, ko galima laukti.

Mūsų Buvo Tiesa

"Laisvės" skaitytojai gali prisiminti praeitį ir persitikrins, kad dienraštis "Laisvė" visada jiems geriausiai ir teisingiausiai pasitarnavo. Atminkite, kiek "Naujienos," "Draugas," "Vienybė," "Darbininkas" ir kita priešų spauda kalpus prirašė melų apie Sovietų Sąjungą, kiek šimtų jie paskelbė tamsiausių Sovietams pranašysčių, o visos jos yra už tvoros. Kiek jie prirašė apie tai, kad Sovietai negalės išvystyti industriją! O kaip tik gyvenime atsitiko kitaip. Sovietų Sąjunga išbudavojo galingą industriją ir dabar daugiau, kaip penkis kartus pagamina daugiau kaip prieš peritą karą!

Arba paimkime Munichą, kada 1938 metais, pabaigoj rugsėjo Anglijos ir Francijos parduoda buržuazija susitarė su Vokietijos ir Italijos fašistais sudraskyti Čechoslovakiją, tai priešų spauda, nors apverkę Čechoslovakijos likimą, bet rašė, kad, tai padaryta taikos gerovei, kad nors Čechoslovakija nukentėjo, bet už tai Europoj užviešpataus taika, kad Anglija ir Francija būk pastojų karui kelią, kurį norėjo uždegti Sovietai ginant Čechoslovakiją.

Mes tada rašėme, kad tai melas. Kad Hitlerį neprisėrs sudėtis, kad daugiau jam duoda, daugiau jis norės! Kada Anglija ir Francija ruošė išduoti Čechoslovakiją, tai mes "Laisvės" No. 228, rugsėjo 29, 1938, rašėme:

"Bet jeigu demokratija pasiduos — duos suparceliuoti Čechoslovakiją, tai fašistiniai agresoriai dar daugiau ginkluo-

sis, ruošis prieš kitas šalis ir pasaulis neturės ramybės, kol galų gale jis bus padegtas."

Argi ne mūsų tiesa? Kas gi tą dabar gali užginčyti?

O kada Munich Chamberlainas, Daladier, Hitleris ir Mussolinis susirinko, tai mes spalio 1 d., 1938 rašėm: "...atrodė, kad Chamberlain ir Daladier ir vėl rengiasi ant lėkštės pakišti Hitleriui ir Mussoliniui suėsti Čechoslovakiją."

O kada Čechoslovakija buvo išduota, tai "Laisvės" No. 233, spalio 5, 1938, mes rašėme: "Didžiausia pasaulij bus gėda, tai atidavimas fašistams sudraskyti demokratine Čechoslovakiją..." Ir nurodžius kaip Čechoslovakija sudraskoma, mes pareiškėme: "Atrodė, kad Čechoslovakija miršta, kaip nepriklausoma valstybė."

Ir šis mūsų aiškinimas pilniausiai pasitvirtino. Siemet Hitleris paėmė visą Čechoslovakiją, likvidavo tos valstybės gyvavimą, apsupo Lenkiją, kuri jam padėjo pulti Čechoslovakiją, ir ją užpuolė.

"Laisvės" Redakcija galėjo tą viską numatyti tik todėl, kad ji nerašo nuo ausies, kaip kitos tulos redakcijos daro, kad ji stengiasi suprasti dalykus ir teisingai juos išaiškinti. Todėl reikia, kad "Laisvė" skaitytų jos daugiausiai lietuvių, nes tik iš jos pajęs suprasti tikrą dalykų padėtį.

Vokiečių Kareiviai Turi Lenkų Kalbos Žodynus

Vokiečių kareiviai, siunčiami į Lenkijos frontą turi nedidelius pulkininko von Zulebergo sutaisytus lenkų kalbos žodynėlius, tuose žodynėliuose sudėti žodžiai ir išsireiškimai, kuriuos vokiečių kareiviai turi žinoti. Pačioje pradžioje atspausdinta, kaip vokiečių kareivis turi pasakyti lenkiškai:

"Stok, nejudėk nei iš vietos."
"Rankas aukštyn, nes kitaip šausiu."
"Mesk žemėn savo šautuvą."
"Sakyk visą tiesą, nes kitaip tave nusiūšiu ir sudeginsiu tavo namus."
"Kur tavo vyras? Pagamink mums valgyti, pašerk mūsų arklius ir išskalbk mūsų drabužius."

Tokiais žodžiais vokiečių kareiviai mokomi susikalbėti su Lenkijos gyventojais, nemokančiais vokiškai.

Naujas "Šviesos" Numeris

Kas toji "Šviesa" aiškinti mums nereikia, daugelis Amerikos lietuvių ją pažįsta. "Šviesa" gali didžiulius, ji vienintelis tos rūšies žurnalas visoje Amerikoje. Daugiau lietuvių kalba tokių žurnalių neišėina. Joje kaskart gausėja rašinių apie mokslo, meno ir literatūros dalykus, kurių dienraščiuose neesti. Štai kad ir šis, trečias šių metų numeris. Pirmame straipsnyje rašoma apie katalikiškąjį fašizmą Amerikoje, apie kunigo Coughlino praigaistingą veiklą. Austriją pradžioje katalikiškasis fašizmas. Dolfusas, Šusningas ir katalikų bažnyčios aukštieji dvasininkai padarė suokalbi prieš demokratiškąją Austriją; socialdemokratų, komunistų ir kitus demokratų šios Austrijos gynėjus jie išžudė, kitus sukišo į kalėjimus, trečius išvijo iš savo tėvynės. Katalikiškoji Dolfuso ir Šusningo vyriausybė paruošė kelią Hitleriui. To paties Amerikoje siekia kunigas Coughlinas, apie jo planus, apie hitlerinę jo veiklą tame straipsnyje plačiai ir rašoma.

Daug kas bus girdėjęs šį tą apie lietuvių liaudies dainių kunigą Strazdelį. Apie jį nors ir trumpai šiame "Šviesos" numeryje ir rašoma. Kunigas Strazdelis stovėjo ne ponų, dvarininkų, išnaudotojų pusėje, o baudžiauninkų, valstiečių. Jo neketė kiti kunigai ir vyskupai. Jį išmetė iš kunigystės ir net kai jis mirė, jo neleidė palaidoti į šventintas kapines. Jį palaidojo kaip kokį pakaruoklį. Tik daug vėliau, kai pamatė, kad jį žmonės labai gerbia, kad bažnyčiose prieš sumą gieda jo parašytą "Pulkim ant kelių," jo kapas buvo pašventintas ir nebelaikomas prakeiktu. Šalia rašinio apie Strazdelį yra įdėtas ir jo paveikslas.

Šiame "Šviesos" numeryje yra straipsnis apie meną, liaudį ir menininkus. Čia pasakojama apie tai, kaip kapitalizmas meną atskyrė nuo liaudies ir menininkus privertė tarnauti turtingiesiems, čia užsiminama apie Rembrandtą, kaip jis

Dienos Klausimais

Ar Pakels Jie Skandalą?

Visa priešų spauda, kuri visada niekino, šmeižė Sovietų Sąjungą, komunistus, visą revoliucinį ir pažangų judėjimą, sukėlė baisų skandalą prieš Sovietų Sąjungą, kam ji pasirašė nekariavimo sutartį su Vokietija.

Jie apšaukė komunistus fašistais, Staliną su Hitleriu pasibučiavusiu, Sovietų Sąjungą išdavike, pylė pamazgas, sutras, kiek tik galėjo sumedžiot jų purviną asmenybę.

Idomu, ką jie dabar pasakys prieš Jungtines Valstijas, kada jos ne tik pasisakė, kad laikysis griežto neutraliteto, bet ir uždėjo embargo ant kariaujančių šalių?

Nuo embargo Vokietijos fašistai nenukentės, nes vis vien jūras valdo Anglijos ir Francijos karo laivynai ir Vokietija negalėtų Amerikoj pirkti ginklų, amuniciją, reikmenis ir vežtis, nes ant jūrų tą visą Anglijos ir Francijos laivynas atimtų arba paskandytų.

Kitas klausimas su Anglija ir Francija. Jos čia yra užsakę apie 2,000 karo orlaivų, kurie jau baigiami statyti. Anglijai ir Francijai jie labai reikalingi. Anglijai ir Francijai turi apie \$4,000,000,000 aukso Amerikos bankuose, už kurį galėtų pirkti kanuoles, kulkašvaizdžius, tankus, lėktuvus, šautuvus, amuniciją ir įvairius reikmenis, karui prieš Vokietiją. Juk tai būtų milžiniška pagelba tiems, kas kovoja prieš barbarišką Vokietijos fašizmą. Embargo, kurį nemyli prezidentas Rooseveltas, uždaro duris Francijai ir Anglijai tą nusipirkti.

Jeigu mes palyginsime Sovietų Sąjungos poziciją su šia Jungt. Valstijų pozicija, tai ji bus daug geresnė Lenkijai, Francijai ir Anglijai, kaip Amerikos pozicija. Drg. Vorosilovas į klausimą: ar Sovietai parduos Lenkijai, Francijai ir Anglijai ginklų ir reikmenų, atsakė, kad tam nereikia jokios sutarties, kad tai prekybos dalykas, Francija, Anglija ir Lenkija galės gauti. Sovietai neturi jokio embargo, jokio draudimo.

Sovietų Sąjunga neina kariauti prieš Vokietiją, nes ją nesuriša jokia sutartis.

Jungtinės Valstijos dalyvaavo Versailės Sutarties išdirbime, Lenkijos sienų su Vokietija nustatyme, bet vis tiek neina kariauti ir net ginklų neparduoda savo buvusiems talkininkams.

Kam Mirtis, Kam Pelnas

Ginklų ir amunicijos karaliai visada dirba, kad pasaulij nebūtų taikos, kad vienur ar kitur viešpatautų karas. Pirmas Pasaulinis Karas vien Jungt. Valstijose milijonierių skaičių pakėlė ant 30,000. Reiškia, 30,000 naujų milijonierių išaugo ant kalno žmonių kaulų ant marių kraujo ir ašarų! Morganas, dar neseniai buvo klausinėjamas, kaip jis prisidėjo prie įtraukimo Jungt. Valstijų į karą.

Turčiai krovėsi didžiausius pelnus, nes karas viską rijo, jis daug reikalavo ginklų ir amunicijos.

Štai naujas karas tik pradedo, o jau Bethlehem Steel Co. šerai pašoko iki \$17.25 už šerą, o savo laiku jie buvo tik 78 centų šeras.

Si kompanija turi 15,000 šerų. Tai baisus pakilimas. United States Steel Co. turi 25,000 šerų, jie pakilo nuo \$8.62 iki \$13.50 už šerą.

Republic Steel Co. turi 40,000 šerų, kurių prieš karą buvo kaina po \$26 už šerą, karui prasidėjus ant kiekvieno šero pašoko po \$6.38.

DuPont parako ir amunicijos kompanija turi 4,000,000 šerų, jie tuojaus pašoko keliais punktais ir pasiekė po \$19 už šerą.

Taip kyla plieno, laivų budavojimo, parako, amunicijos, lėktuvų gaminimo ir kitų karo industrijų šerai. Naujas karas, tai rugiapjū tų ginklų ir amunicijos karaliams. Kam karas, kam mirtis, kam ašaros ir kraujas, o amunicijos karaliams džiaugsmas.

Tiesa, Jungt. Valstijos sisakė būti neutrališkos, pagal kongreso nutarimą prezidentas Rooseveltas paduos embargo. Bet ar susilaikys turčiai nuo šmugelio, kur jie galės uždirbti šimtus milijonų dolerių? Nereiks tų baikų!

Jeigu jie nesuras kitokio kelio pardavimui mirties įrankių, tai dirbs, kad ir šią šalį įvels į naują Pasaulinį Karą. O šis kelias labai arti. Visi matome, kokis di-

delis sujudimas dėl "Athenia" nuskandinimo. Ji jau statoma greta "Lusitania." O "Athenia" nėra paskutinė. Mums yra aišku, kad ginklų ir amunicijos karaliai viską darys, kad iš karo į jų kišenę plauktų milijonai. Tik darbo žmonija kare kenčia ir žudos.

Čechoslovakų Batalionai

Kaip džiaugiasi buržuazija, kad šimtai išlavintų Čechoslovakijos lakūnų, orlaivių specialistų, įstojo į Francijos orlaivyną. Kaip jie dabar džiaugiasi, kada Lenkijai sunkioj valandoj virš 2,000 čekų kareivių ir oficerių vadovystėj generolo Lev Prchala pasiėmė ginklų ir rankų ir stojo Lenkijos apgynimui nuo Vokietijos fašistų gaujų! Dabar tie kovotojai didvyriai, o generolas Prchala jau "Geležinis Vyras."

Taip, tai žmonės idėjos, tai žmonės, kurie ir netekę savo tėvynės, iš priežasties Anglijos ir Francijos valdovų pardavystės, baisioj jų nelaimėj tos pačios Lenkijos užpulti, vienok, nenustoję galvos ir nenuėjo Vokietijos fašistų agresoriams tarnauti. Generolas Prchala tiesiai pareiškė:

"Aš negalėjau pasilikti Pragoje, nes nenorėjau sekti pavyzdį generolo Syrovy,

kuris nuėjo dirbti už didelę algą į apdraudos kompaniją."

Dabar gal būti ne vien Lenkijos ponai supranta, bet supranta ir Anglijos, ir Francijos valdonai, kokią niekšystę jie atliko metalo laiko atgal, kada išdavė Čechoslovakų tėvynę. Jeigu šiandien būtų Čechoslovakija, tai visai kitokioj padėtyj būtų Lenkija.

Sudrebėjo Rytų Plėšikas

Karas Europoj, Vokietijos fašistų lėktuvų atakos ant Lenkijos aiškiausiai įrodė, kad nuo lėktuvų negalima kitaip apsisaugoti, kaip tik pagelba savo didesnio orlaivyno. Lenkai du kartu bandė pasiekti Berlyną ir bombarduoti, bet abu kartu buvo pasitikti Vokietijos lėktuvų, išsklaidyti ir nuvyti. Vokietijos fašistai kelis kartus turi daugiau lėktuvų, kaip lenkai, ir jie penkis-šešis kartus į parą degina Varšavą.

Iš to greitai padarė išvadą Tolimų Rytų plėšikas — Japonija. Ji supranta, kad jeigu kils karas tarpe Japonijos ir Sovietų Sąjungos, tai Japonija negalės nuo lėktuvų apsiginti. O Japonijoj medžio, popierio ir šiaudų namai. Todėl ji jau pradėjo kalbėti apie taiką.

DEL VOLDEMARO AREŠTO

Iš Lietuvos oficialiai pranešama, kad buvęs Lietuvos tautininkų valdžios ministras pirmininkas Augustinas Voldemaras vėl Smetonos valdžios suareštuotas ir padėtas į kalėjimą.

Voldemaras kadaise buvo didžiausias Smetonos sėbros, jiedu abu buvo "tautos vadai," bet kai Smetona su Voldemaru, nepasidalindami valdžios, susipyko, Voldemaras stojo Hitlerio pusėn, norėdamas su jo pagelba Lietuvą fašistiškai valdyti. Voldemarą Smetona išlaikė trejus metus kalėjime ir po to paleido, paskirdamas jam po 1,000 litų kas mėnuo pensijos. Paleistas Voldemaras išvažiavo Francūzijon ir ten gyveno palaikydamas ryšius su Vokietijos hitlerininkais.

Prieš pat Klaipėdos paimimą, Voldemaro vardas vėl buvo pradėtas minėti, nes jo šalininkai, vadovaujami Sliesoraičio ir buvusio valstiečių liaudininkų veikėjo Pajaujo, ėmė reikalauti, kad Voldemaras būtų paskirtas ministru pirmininku. Iš jų leidžiamo laikraščio "Žygis" buvo aišku, kad lietuviški voldemarininkai yra tokie pat, kaip čekiški Hachos, atviri Vokietijos hitlerininkų sėbrai.

Dabar, kai prasidėjo karas tarp Vokietijos ir Lenkijos Voldemaras grįžo atgal į Lietuvą. Grįžo su ta pačia Hitlerio misija, paruošti Lietuvai vokišką protektoratą, kokį turi dabar Čechija.

Pranešime iš Lietuvos sakoma, kad Voldemaras areštuotas už tai, kad vokiečių skatinamas mėgino organizuoti kampaniją Vil-

niui iš Lenkijos atsiimti su Vokietijos pagelba. Kaip Voldemaras būtų Vilnių atėmęs, mums jau visai lengva atspėti. Vokiečių kariuomenė Lietuvoje būtų turėjusi naują karo frontą prieš Lenkiją. O Lietuvai iš to naudos būtų buvę tiek, kad Lietuva pavirstų griuvėsių krūva ir turėtų vokišką protektoratą su ministru pirmininku Voldemaru. Voldemaro areštas liudija, kad Vokietija Lietuvoje turi savo Hachas, kurių tautininkų eilėse yra visos spiečius.

Anglija Atidavė Japonam 4 Chinus Tautininkus

Tientsin, Chinija, rugs. 6. —Čionaitinė Anglų Koncesijos vyriausybė atidavė japonam keturis chinus, kuriuos japonai kaltina kaip "nužudžiusius" vieną japonų muitinės valdininkėlį. Tas valdininkėlis buvo chinas, bet tarnavo Japonijai.

Tie keturi chinai tautininkai buvo pabėgę į Anglų Koncesiją, kaip į prieglaudą. Dabar jiems, anglų atiduotiem ir japonų nagus, grėsia mirties bausmė.

Klausimai ir Atsakymai

KLAUSIMAS:

Kurios pasaulio dalys yra vadinamos "Tolimaisiais Rytai" ir kurios "Artimaisiais Rytai?" Man tie pavadinimai dažnai susimaišo. Ar galėtumėte atsakyti? Iš anksto dėkui.

Skaitytojas.

ATSAKYMAS:

Paprastai priimta prie "Tolimųjų Rytų" priskaityti tokius kraštus, kaip Sibiras, Chinija, Indija, Japonija ir tt. "Artimaisiais Rytai" vadinami kraštai kaip Persija, Arabija ir Mažoji Azija, taipgi įskaitoma ir Turkija.

Chicago vaikūčiai pakorė Hitlerio atvaizdą, idant parodyt savo neapykantą jam.

skurde mirė, nes nebenorėjo tarnauti turtingiesiems. Šis straipsnis taip pat iliustruotas gražiomis paveikslų nuotraukomis.

Šis "Šviesos" numeris yra gausus vertingais straipsniais, įvairus straipsnių temomis. Nepraleiskite progos, viską atidžiai perskaitykite.

ILITERATŪRA MENAS

Mūsų Senovės Instrumentai

MIKAS PETRAUSKAS

Pas mus, Lietuvoje, rasi buvo ir daugiau instrumentų, gal dar kai kur ir dabar yra koks nors, senesnio pavidalo, bet aš tik šitokios rūšies pastebėjau. Skudučius, vamzdį, želeiką-sopelką, ragelį, trimitą, kulinę ir kanklės. Taigi tuos visus aukščiau paminėtus instrumentus galima priskirti prie senesnio pavidalo instrumentų.

SKUDUČIAI. Skudučiai, tai greičiausiai moterų instrumentai, nes, kiek teko patirti, moters visuomet skudučiuodavo. Gal tai dėlto, kad medžiagą gauti tam instrumentui buvo kolengviausiai, nors padirbti, t. y. suderinti, reikia jau nemažo sugabumo. Dar ir šiandien skudučiuojama bet jau labai mažai. Skudučiuoja dar Ežerėnų pav., Obelių par., Pakriau-nių kaime.

Skudučius daro iš builio. Bilio tutis kuliniose uždaryta, taigi builį nupjauna taip, kad tutis tik vienas galas atdaras. Tutis būna įvairaus ilgumo. Skudučiuodavo vienu kartu kelios moterys—dvi, trys, keturios, ir kiekviena turėdavo prie lūpų dar po vieną, dvi ar tris builio tutis, t. y. skudučius. Skudučius, kad ir iš builio, vienok laikydavo paguodoje, nes juos suderinti buvo sunku ir reikėjo turėti gerą girsle (klausa) ir tam tikrus sugabumus. Kadangi melodija būna iš kelių balsų, tai tutys bei skudučiai prisieina daryti įvairaus balso aukštumo, kurias įvairiais būdais drožia ir trumpina pakol nesuderina. Trumpina tutį, kad išgauti aukštesnį balsą; jeigu balsas būna truputį jau aukštas, tuomet gręžia vidų tutis iš atvirojo galo, kad jį pažemintų. Be pagadinimų ir gį neapsieita. Ilgesnė ir storesnė tutis duoda žemesnį bei storesnį balsą, trumpesnė ir plonesnė, duoda aukštesnį ir plonesnį balsą. Skudučiai tai bus fleitos Pano protėviai, kurią dabar vartoja italai, rumunai ir kiti, tik tutys esti ne atskirai, bet sudėtos vienon vieton ir vienas žmogus, vedžiodamas įstrižai lūpų, pučia atvirąjan galan; antrieji galai užkimšti. Pana fleita ne iš builio, bet tutis daryta iš kieto medžio su labai plonomis sienelėmis; tutis irgi įvairaus ilgio ir storio. Tas pats instrumentas yra vartojamas naminame orkestrė.

VAMZDIS. Pirmų-pirmiausiai vamzdį darė iš žilvičio, gluosnio ar kitokio medžio žievės, kurio žievė turi užtektinai tamprumo ir duodasi numauti nuo savojo stiebo. Vamzdis tai aukštesnio laipsnio instrumentas ir padirbti šitą instrumentą reikėjo dar daugiau sugabumo. Vamzdį dirba šitaip: numauna nuo medžio žievę (numauta žievė yra tai pati tutis), bet jau viename gale išpjauna skylutę ir užkisa tą galą medeliu, tik ne visai, bet palieka plyši oro praėjimui iki tai prapjautai skylutei. Prapjaujamoji skylutė esti ilgio vieno trečdaliao tuties skersiausio (diametro), o pločio beveik pusė skersiausio. Prapjautame plyšyje, kuomet iš galo pučiama, pasidaro švilpimas. Jeigu tutis buvo ilgesnė, tai duoda daugiau balsų: 1, 8, (3), 5, gal ir daugiau; jeigu trumpesnė 1, 5, 8. Norint išgauti daugiau balsų, reikia antrą galą, kuris yra atviras, uždėti pirštu; tasyk gaunama dar kokį vieną, kitą naują balsą; taigi uždėdant ir atkeliant pirštą galima iššvilpti įvairesnę melodiją.

Tokių pat būdų padaromas vamzdis, bet jau liemenyje su keliomis skylutėmis, kurias uždariant ar atidarant pirštais, pavieniu ar kitaip įvairiuojant, gaunama dar įvairesnė melodija.

Dar tobulesnį vamzdžio pavidalą darė iš medžio. Jaunai pušelei, nupjovę dalį iš viršaus tuojaus po išsikerojimo, šakelių, o žemiau, tame pačiame tarpe, prieš šakelių išsikerojimą apipjaudavo gražiai balaną nepaliesdami to medžio šerdies, nusukdami nuo šerdies balaną, gaudavo tokiu būdu stiprią ir gerą tutį. Tokį vamzdį įstaisydavo geriau ir dirbdavo su atyda, nes jis patekdavo jau ilgam laikui, kadangi tokios tuties sienos užtektinai būna stiprios. Toks vamzdis turėdavo šešias, septynias pirštams skylutes, kurias irgi uždėdant ar atidarant pirštais išgaudavo daug įvairių balsų. Tokiu vamzdžiu žaidavo per kupoles (taip sako apie švenčionis), nes tuo laiku keliama piemenims puota (Vilniaus gub., apie Kieizius (Ceikiniai), Melegienus ir Palušę). Tokia puota keliama apie Sekmines ir šeiminkai tasyk duoda piemenims pasilinksinti iki social. Piemenys kepa pau-tienes ir geria alų, o paskui, pasivalę, šoka, pučia vamzdžius, želeikas, o kitas net kulinę

maigo ar smuiką čirpina.

ŽELEIKA ARBA SOPELKA. Tą instrumentą dirbdavo iš šaltkėsnio ar bezdo. Sopolka, ilgio maždaug 20-30 centimetrų (centimetras yra apie 2-5 colio). Vidų sopelkos paprastai negrežia, bet išsilina. Sivilina su žegotu—geležiniu virbalu. Ji padaroma netaip kaip vamzdis, bet vidun jos įdedama iš nendrės ar žasies sparno plunksnos pypelė. Sopolkai-želeikai pirštams skylutės taigai išsilinamos, kurių būna aštuonios: kairiajai rankai—nykščiai, kuris uždengia skylutę iš apačios, o iš viršaus trys skylutės tai pačiai rankai, trims pirmiems pirštams greta; dešinei rankai skylutės keturiems pirštams be nykščio.

Pypelė tankiausiai daro iš nendrės, plunksnos, arba kitą kartą ir iš kviečio šiaudo. Nendrę nupjauna iki kulnelio taip, kad vienas galas būtų uždarytas. Nuo uždaryto galo užkirtę skelia liežuvelį, bet visai nenuskelia ir jis vienu galu pilnai laikosi, visai priguldamas prie savo vietos; taigi tas liežuvelis, besiveržiant pro jį pučiamam orui, pradeda virpėti ir čia jau apsiereikia balsas. Kad prisieidavo sopelką suderinti su kita sopelka arba kaip vėliaus pasirodė kulinę, kur reikėjo derinti mažąją pypelę su didžiąja arba uku, tai darydavo tą šitaip: jei reikia aukštesnio balso, tai liežuvelį trumpina. Bet jei jo trumpinti negalima, t. y. negalima nupjauti, tai vietoj liežuvelio trumpinimo pavyniodavo lino valaknėliais tają-vietą, kuri nenuskelta ir laikosi su pypelės liemeniu, ir taip pavyniodami pypelės balsą gerokai paaugštindavo. Sopolkos balsas gražus ir užtektinai skardus.

RAGELIS. Ragelis—tai pati sopelka, tik gale užmautas ragelis ir dėlto skamba pilniau, skardčiau ir balsas gražesnis.

TRIMITAS. Žinome, kad senovėj trimitu šaukė karan, drąsino karžygius eiti mūšin, kad taipgi trimitavot susisaukimui, paklydus giriose, jojant karan ar iš karo ir kitokiuose atsitikimuose. Šiandien tokio trimito pavidalas yra dar vartojamas Lietuvoje prie bandų, kur bandą gano po girias.

Trimitas būna nuo 2½ ir 6 pėdų ilgio. Ilgas trimitas duoda keliolika balsų ir jeigu geras putėjas, tai ir melodiją išraiuoja su nuosekliais balsais. Trimitas daroma iš medžio ir jaučio rago arba ir iš daugelio ragų yra darytas—grandinis. Iš medžio trimitą daro šitokiu būdu: Nusikirtę liemenį medelį, be šakų, nutašo vienan galan smailyn ir po to jį perskelia į dvi pliauskas. Tų pliauskų vidų taip išskaptuoja, kad jas sudėjus būva kiau-rai skylė per visą medelio ilgį. Tai yra trimito pavidalas. Kadangi trimitas nuo putimo įslampa, tai jo sulipinimui geresnių klijų nei nerasi, kaip derva. Sulipinę tas dvi pliauskutes vėl jas iš viršaus tepa ištirpindami dervą ir apvynioja gyvojo beržo žievele, kuri, prie iš-tirpintos dervos prilimpa; prilipusi žievele neduoda pliauskutėms iširti. Kaip trimitą visą apvynioja beržo žieve, įtepe jį derva, tai trimitas taip kaip ir užbaigtas. Dabar tik prideda prfėburnį, tankiausiai iš kaulo, prie kurio lūpas prispaudę pučia trimitan ir čia tai vien lūpos dalyvauja, žinoma, su oru, apsiereiki-mui balso; trimite jokių pypelių nėra. Lietu-voje trimitan pūsti yra paprasta per vieną lūpų kraštą; trimitą prideda prie tos lūpų vietos, kur jos yra užsikirtę nuo žandų. Tok-sai trimitas, ilgas, yra labai garsus ir jojo bal-sas girdimas per keliolika verstų.

Karžygių trimitai ir medžių trimitai buvo daromi iš jaučio rago. Darydavo arba iš vie-no didelio rago—mažą trimitą, arba sunars-tydavo keliolika ragų—grandinį—didelį tri-mitą. Trimito, iš ragų daryto, balsas buvo dar garsesnis, nes jojo sienelės tampresnės už tri-mito, daryto iš medžio sienelės. Iš ragų tri-mitus taip darydavo: Jaučių ragus sudeda di-delin-puodan, aplieja vandeniu ir vandenin pripila gerokai pelenų, kad tokiu būdu gauti aukštesnę skystimo temperatūrą su pelenais ir juo temperatūrą padaro aukštesnę, juo ra-gai labiau suminkštėja, o su minkštais ragais galima daryti, ką tik nori. Norint padaryti tam tikrą trimito pavidalą, padaro tam tikrą ya-gelį, ant kurio išvirintą ragą užvaro, kad ra-gas ataušta ir išdžiūsta ant tokios "kvarmos," tai jį nuima ir jis jau savo išvaizdos nemaino ir daro su juo kaip tinkama: varsto vieną ant kito—daro grindinį trimitą, arba jeigu vie-no rago, tai tik padalima ir vėskas atliktą. Labai ilgas virinimas ir aukšta temperatūra labai suminkština ragą, t. y. kaulą ir jį pas-kuoti galima ištempti, padaryti daug didesniu, negu jis pirmo to buvo. Tokie trimitai yra dar ir dabar Lietuvoje vartojami kur nekur medėjy.

Dar yra buvę ir variniai trimitai, bet paš žmoges tokių trimitų, užsilikusių nuo senų laikų, neteko matyti.

Rusų caro rūmuose trimitai laikomi, kaip senovės paminklas. Per tūlas iškilmes orkestras būna vien iš trimitų ir tuomet nuo jų didelio balso net rūmų sienos dreba. Šie tri-mitai visi variniai, bet be pirštikų. Žaidžia ant trimitų tik tam tikrus dalykus, kurie šiems instrumentams specialiai yra paga-miniti. Trimitus nekuri kompozitoriai pavar-toja rašdami operas, pavyzdin Verdi savo operoje "Aida."

Trimitai su pirštikais vadinasi kornefais ir kitokiais vardais pagal jų didumo bei balso ypatybes.

KULINĖ DŪDA. Kaip žmogus nepasitenki-no instrumentu, kurį, nustojus pūst, nesigirdi balso, tai jis pradėjo galvoti, kaip čia padarius tokį instrumentą, kuris nuolatos skambintų. Jis suprato, kad čia reikalingas oras. Kolei daleiskim, jis pučia savo vamzdį, tolei tas le-liuoja; kaip tik nustoja pūst, tai tas ir tyli. Taigi žmogaus sugalvota, kad tas oras reikia pasigauti ir tuomet jis nuolatos galės savo instrumentu birbti. Taigi, pasiuvę iš kailio maišą ir įdėjo ragelį. Bet apsižiūrėjo, kad tas maišas laikas nuo laiko reikia pridumti oru. Jis įtaisė ir putklę, volę pripūtimui oro, bet čia jam vėl nepasisekė, nes kaip tik jis nusto-jo pūst, oras pradėjo savaimi eiti atgal iš maišo laukan. Taigi jis prie to galo putkilio, kuris yra maiše, pridėjo ploną plėvelę ir ku-linėje orui esant tampresniu, labiau suspaus-tu, jis ir plėvelę spaudė prie putkilio sienelių nustojus pūsti ir oras bereikalingai neišėjo laukan.

Čia vėl nepasitenkinta vienu sopelka-rageliu, nors tas duodavo daugelį įvairių balsų įvairiai pirštus bekinuojant. Pridėta dar antras ragas, didžioji sopelka, ir tas buvo žemesnis visa oktava (aštuoniais balsais). Tas, didysis, ra-gas laikė vieną gaidą ištisai ir jį "dūdoriai" vadina uku. Didžiąjame rage-sopelkoje įdėta ir pypelė iš nendrės, kaip ir mažajame, tik daug didesnė. Didysis ukas neturėjo pirštams sky-lučių. Dabar žmogus galėjo jau žaisti nuola-tos, nes tą maišą—dumtųvę nuolatos laiko po pažaste ir kaip jį pripūčia pilną, tai bežais-damas išlis, o orą varo spausdamas tą maišą žasčia. Kaip tame maiše oro lieka mažai, tai jį vėl pripūčia išnauju, kad tokiu būdu nu-la-tos palaikyti pypelės rėkimą. Ir taip atkarto-damas laikas nuo laiko savo putimą, žaidžia per kiau-ras naktis be didelio nuovargio.

Kulinė yra dar ir dabar, nors jau retai, var-tojama Vilniaus gub., Kaltinėnų, Linkmėnų, Palušės, švenčionių, Melagėnų parapijose. Garsų Labanoro ir Pašaminės kulinį dabar visai nėra. Ypač Labanoro kulinę buvusi labai garsi ir Labanoran suvažiudavę per kokias tai mūges (ten mūgių vienok nėra, o tik rudenį būva didelių atlaidai, 8 d. rugsėjo), pasilinksinti. Ten būdavo šokiai ir įvairūs pasilinksninimai. Šiandien jau ten kulinės vi-sai nėra ir nėra nei pėdsako jokių ypatingų pasilinksninimų.

Kulinė buvo vartojama naminėse apeigose: per vestuves, krikštynas, kuokines (gužynes) ir kitokius pokylius ar pasilinksninimus.

Kulinė turi didelį ir skardų balsą; kulinę pučiant sunku būva grįžti susikalbėti.

Keliolika metų tam atgal dar buvo ir gar-sių muzikų kulinė apie aukščiau minėtas vie-tas. Muzikais buvo: Vaickus, Basijokas, Din-da, Čevėrtė, Stigelėnų, Bieciunų, Grikiapelės ir k. kaimuose.

KANKLĖS. Kanklės darydavo iš medžio pliauskos, kurios vieną pusę išskaptuodavo, padarydavo lovėlį ir užklodavo plona lentute. (Taip padarytas kanklės yra matęs mano tė-vas savo kūdikystėje—šaduvoj). Prie vienos pusės pliauskos galo įkala keletą vinių ir prie jų priraišioja žarnines stygas; prie antrojo galo—mediniai virbalai, ant kurių antras kiekvienos stygos galas užsukama ir tokiu bū-du styga įtempiama pagal reikalaujamo ir ga-limo aukščio.

Ant nekurių kanklių būdavo 8—10 stygų, ant kitų 15, net ir daugiau, bet daugelio sty-gų nebuvo. Kanklės duoda jau kelis balsus iš karto—taigi akordą. Stygų suderinimas buvęs nevienodas ir pastaikydavo, kad vienas skam-bintojas negalėdavo skambinti ant kito kank-lių. Kaip buvo kanklės derinamos tai jau man neteko patirti.

Dabar, rodos, visoj Lietuvoj beesąs tik vie-nas kanklininkas Suvalkioj. Turinčių kank-les yra daug, bet mokačių kankliuoti bus tik ar ne tas vienas.

Skaptuotas kanklės paprastai vadindavę pie-menų kanklėmis. Kanklės visuomet buvo didė-lėje paguodoje ir kanklininkai arba šiaip tur-

tingesnieji žmonės turėdavo kanklės gražiai padirbtas.

Tiek aš esu patyręs apie mūsų instrumen-tus.

Reikėtų susekti, kaip buvo suderinamos kanklės; tą gali padaryti dailės mylėtojai šioj srityje, gyvenantieji Lietuvoje ir patyrę, jei viešai praneštų, tai būtų labai naudinga.

Jeigu kur nors atsirastų instrumentas ir iš-rodytų, kad jis yra užsilikęs iš žilos senovės, reikėtų jis aprašyti.

Lietuvoje yra daug naujesnės gadynės in-strumentų, kuriuos padirbo arba savamoksiai darbininkai, pamėgdžiodami ištobulintus in-strumentus arba jie yra dirbti tam tikrose dirbtuvėse, instrumentai dabartinių laikų, ku-rie yra vartojami visų kultūriškesnių tautų, kaip tai: smuikai, klernetai, fleitai, kontraba-sai, violoncelės, fortepionai, fisharmonijos, vargonai; bet aš nesirengiu jų minėti ir dėlto užbaigiu protėvių instrumentais, tai senosios gadynės instrumentais.

Dar vartojama Lietuvoje instrumentai iš molio nužiesti ir išdegti, kaip tai: gaidžiui-kai, kumeliukai ir k. su dviem, trimis ir ke-turioms skylutėmis pirštams uždengti. Jie švil-pia taip kaip ir vamzdžiai, jie priklauso vai-kams.

Mušamųjų instrumentų pas mus nedaug tē-ra, viso bus tik vienas būbnelis. Mušamieji instrumentai: būbnai dideli ir maži, varpas ir varpeliai ir įvairiausi trenksminiai muzikališ-ki pabūklai mėgstami žmonių žemesnės kul-tūros. Minėti instrumentai, ištobulinti, pri-duoda muzikai vieną didelę galybę, pajėgą, iš-didumą, tinkamose vietose—graužuma.

Tegul gerbiamieji skaitytojai man atleidžia mano nenuoseklumus ir už nepilnas bei šykš-čias žinias iš muzikos srities, bet neturėdamas po ranka jokių šaltinių, neigi užtektinai laiko, nieko daugiau negalėjau padaryti tame atve-juje.

Pasišnekučiuokime...

(Diskusijinis Straipsnis)

Yra sakoma, kad mintis gimdo žodį, o žo-dis—mintį. Ir tai tiesa.

Prieš kiek laiko šiame skyriuje išsireiškiau apie pasirinkimą mūsų scenai kitų tautų sceniškų kūrinių. Ypač tokių, kurie vaiz-duoja tolimesnį praeitį, joje buvusias idėjas, papročius ir t.t. Pavyzdžiui paėmiau lietuvių kalbon išverstą A. N. Ostrovskio komediją "Neturtas—ne Yda," kuri, nors ir iš po geros plunksnos išėjusi, bet mūsų scenai ne-tinkama. Nurodžiau ir kodėl.

Dėl to mano rašinio pereito šeštadienio šio skyriaus laidoj d. V. Bovinas daro man keletą pastabų bei pataisyimų. Jo nuomone, mano rašinį padaryta netikslumų.

"Draugas V. B. nepatenkintas mano anuo rašiniu dėl kelių priežasčių, būtent: a) kam aš neįvardinau, kokia mėgėjų grupė norėjo mini-mą veikalą vaidinti, ir kada; b) tas veikalas buvęs perduotas d. B. Salinaitei ne nuo gru-pės, bet jo paties iniciatyva ir ne muzikos reikalu, o tik tam, "gal suras medžiagą ope-retei;" c) kam aš nenagrinėjau patį veikalą iš esmės, o pasitenkinau pacitavimu vienos dai-nelės ir apibudinimu menkos vertės charakte-rius (Griskos), kuris neesąs esminis, o tik "spalvinis," paprastas mergišius; d) kam aš panaudojau Goethės išsitarimą apie meną, kuris esąs netinkamas.

1. Aš kalbėjau ne apie vieną grupę, ar vieną kokį nors mūsų scenai netinkamą veikalą. Savo rašinį aš bandžiau nurodyti, kad mūsųose yra tokių sceniškų veikalų, kurie mūsų sce-nai neturi aktualės vertės, ir kuriuos mūsų scenos mėgėjai bando imti repertuaran. Kad taip yra, tai liūdija ir d. V. Bovino "atiden-gimas" Liet. Liaudies Teatro grupės, kuri "svarstė" apie suvaidinimą "Neturtas—Ne Yda."

2. Drg. V. B. sako, kad minimas veikalas d. Salinaitei įduotas ne muzikos reikalu, bet kad jį ten surastų medžiagą operetei. Gal ir taip. Bet aš rašiau taip, kaip buvau pain-formuotas. Be to, jeigu ten buvo jieškoma ne muzikalės medžiagos, tai pats d. V. B. ją ten geriau galėjo užčiuopti, nes jis yra litera-tas. Drg. B. Salinaitei tik muzikos artistė... 3. Nenagrinėjau veikalą esminiai, nes jis nėra blogas bei žalingas. Jis tikrai neatitinka mūsų scenai dėlėi nusėmimo ir tam tikrų tautinių savybių.

Netiesia, kad aš paėmiau vaizdavimui "silp-niausią" dainą ir tik "spalvinį," "tik mergi-šių" charakterį. Vargiai kas kur girdėjo, kad

(Tęsa ant 4-to pusl.)

Prabėgomis

MOTERŲ KONCERTAS
SIANDIEN

Ryšjį su Amerikos Liet. Mo-terų seimu, Brooklynas turės progą girdėti ir gėrėtis moterų rūpestingai rengiama vokaliai-muzikalia programa. Kiek teko sužinoti, tai koncertas nežada būti labai skaitlingas nume-riais. Rengėjos matoma šį kar-tą nori pasirodyti ne kiekvye, o programos kokybe.

Štai keli žinotini faktai. Kon-certas įvyksta šeštadienį, 4 val. po pietų, Muziejaus Salėje.

Koncertui vadovauja kompo-zitorė B. Salinaite.

Programos dalyviai:
Mrs. Leland Stowe duos žjan-ginę kalbą koncertą atidarant.

B. Ramoškaitė iš Hartfordo rinktines lietuvių ir kitų tau-tų dainas.

M. Schultz, žymi dainininkė iš Chicago, Ill.

A. Žilinskaitė, brooklynietė, gabi pianistė.

Lillian Milčūtė, Ona Dau-kantaitė, Luiza Makutenaitė ir Zuzana Waitelytė grupėje pil-dys tautinius šokius.

Sietyno Choras iš Newarko, apart sudainavimo keletos rin-ktinių lietuvių liaudies dainų, iš-stos su kantata "I Hear Ame-rica Singing," kurioje sykiu dainuos ir B. Ramoškaitė. Šios kantatos sudainavimui ima nemažiau 15 min. Tai puošnus ir reikšmingas Walt Whitman'o kūrinys, kuriam muzikos rūbą davė komp. Harvey B. Gaul.

Parama Dėl LMS Plaukija

Sietyno Choras, Newark, N. J., už dainas ir kitokią medži-gą prisuntė \$3.25.

N. Pakalniškis, Brooklyn, N. Y.; LMS paramai surinko (ant blankos) \$2.00.

LDS 86 kp., Detroit, Mich, per d. A. Varaneckienę prisun-tė \$1.00.

Drg. Charles Straus, iš Tho-mas, W. Va., aukėjo \$1.00.

ALDLD 39 kuopa, Scranton, Pa., auką per d. P. Sliekaitį, \$1.10.

LDS 1 kp., Brooklyn, N. Y., per d. Levana, \$1.83.

ALDLD 20 kp., Binghamton, N. Y., per S. Jasilionį, \$1.85.

ALDLD 66 kp., Grand Ra-pids, Mich., \$2.00.

Laisvės Choras, Hartford, Conn., aukėjo \$5.00.

LDS 79 kp., Hartford, Conn., per J. Kazaluską prisuntė \$2.40.

Darb. Choras, Los Angeles, Cal., duoklių prisuntė \$5.00.

Jeanette Jankauskas, Cleve-land, O. pavienę narystę užsi-mokėjo \$1.50.

LDS 130 kp., Wilsonville, Ill., aukėjo \$2.00.

LDS 185 kp., E. New York, N. Y., per d. M. Klimą, \$2.

LDS 13 kp., E. New York, per d. Klimą, \$2.

Liet. Stygų Orkestra, Brook-lyn, N. Y., duoklės \$5

RUDENIUI ARTINANTIS

Nuo daugelio mūsų vienėjų ir broliškų organizacijų dažnai gauname laiškų, kuriuose tei-raujasi, kokius galima LMS knygų sandely gauti scenos veikalus, kokių dainų, etc.

Visiems j tai atsakinėti laiškais LMS raštinė neišgali, nes tai užima daug laiko. Todėl vi-siems patariame įsigyti mūsų išleistus katalogus—Knygų ir Dainų katalogus. Reikalaujant katalogai pasiunčiami veltui; prisiųskite tik 5c persiuntimo išlėš.

P. B-sys.

Molotovo Kalba Dėl Nepuolimo Sutarties Su Vokietija

(Pabaiga)

Sutartis Naudinga Žmonijai

Vokietijos ir Sovietų priešai stengiasi sudaryti ir sukurti priešingumą tarp abiejų šalių žmonių. Mes visada stojame už draugingumą tarp Sovietų Sąjungos ir Vokietijos žmonių (dideli ir ilgi plovimai).

Vyriausia Sovietų-Vokietijos nepuolimo sutarties svarba glūdi tame fakte, kad dvj didelės šalys Europoje susitarė panaikinti neprieteliskumą tarp abiejų šalių, prašalinti karo pavojų ir gyventi taikoj viena su kita, padaryti tokiu būdu siauresnę zoną galimiems militariniams susikirtimams Europoje.

Jeigu ir militariniai susikirtimai Europoje pasidarytų neišvengiami, susikirtimų plotas betgi galės būti siauresnis. Tikslai generalio Europos karo kurstytojai negali pasitenkinti tokiu dalyku stoviu, — tie, kurie po pacifizmo maska bando sukurti generalį Europos karą.

Soviet-Vokietijos sutartis dabar yra objektu tam tikrų atakų Anglijos, Francijos ir Amerikos spaudoje. Aiškiausiu ty pastangų yra tūli "socialistų" laikraščiai, geri tarnai "savo" nacionalio kapitalizmo, tarnai ponų, kurie jiems tinkamai atmoka (juokas). Aišku, kad tikros teisybės iš tokių ponų kalibro negalima tikėtis.

Melas Prikaltas

Pastangos dedamos paskleidimui fikcijos, kad Soviet-Vokietijos sutarties pasirašymas suardė derybas su Anglija ir Francija dėl savitarpinės pagalbos sutarties. Tas melas jau buvo prikalts pasikalbėjime (interviu) su Vorosilovu.

Tikrėybė, kaip jūs žinote, buvo kaip tik priešingai. Sovietai pasirašė nepuolimo sutartį su Vokietija, viena, dėlto, kad derybos su Anglija ir Francija priėjo prie nepereinamų skirtumų ir be pasekmių pasibaigė. Užtai kalbos yra Anglijos ir Francijos viešpatuojančios klasės.

Dar daugiau. Jie kaltina mus, kad toj sutartyj nėra tam tikro išeinamo, skyrus panaikinimui jos, jeigu bent viena pasirašiusių šalių būtų įtraukta į karą tokiose sąlygose, kurios duotų kai kam išlaukinę prieštąj pripažinti tam tikrą šalį užpuolike.

Bet jie dėl kai kurios prieštasties pamiršta, kad tokio skyrus ir tokių rezervacijų negalima rasti Lenkijos - Vokietijos nepuolimo sutarty, 1934 m. pasirašyto ir 1939 m. Vokietijos panaikinto prieš Lenkijos norą, arba Anglijos - Vokietijos nepuolimo deklaracijoj, pasirašytoj tik keletas mėnesių tam atgal.

Klausimas iškyla: Kodėl Sovietai negali dasileisti tų pačių privilegijų turėti, kaip kad Lenkija ir Anglija dasileido jų daug pirmiau. Pagalios, yra gudruoliai, kurie mato sutartį daugiau, negu ten yra įrašyta (juokas). Tuo tikslu visokių spėlojimų paskleista. Bet tai tik bėviltės pastangos sutarties priešų, kurie patys pasirodo kaip priešai Sovietų Sąjungos ir Vokietijos stengdamiesi išprovokuoti tarp abiejų šalių karą.

Stalino Persėrgėjimas

Čia mes randame pasitvirtinimą Stalino pasargos, kad mes turime būt labai atsargūs su karo kurstytojais, kurie yra įpratę turėti kitus žmones traukyti iš ugnies jų kašonus. Mes turime būt sargyboj prieš tuos, kurie mato sau naudą bloguose santykiuose tarp Sovietų ir Vokietijos, ir kurie nenori taikos ir geros kaimynystės santykių tarp Vokietijos ir Sovietų Sąjungos.

Mes galime suprasti, kodėl tokia aiškiųjų imperialistų politika vedama. Bet taipgi negalime ignoruoti tų faktų, kaip tūli Anglijos ir Francijos socialistų partijų vadai su tikru atsidavimu tame pasižymi. Ir tie ponai tikrai pavirto kiūlėmis, ir tai ne klaida (juokas).

Tie žmonės pozityviai reikalauja, kad Sovietai įsiveltų į karą prieš Vokietiją Anglijos pusėj. Ar šie skubūs karo kurstytojai neišėjo iš proto? (juokas). Argi tiems ponams tikrai sunku suprasti tikslas Sovietų-Vokietijos nepuolimo sutarties, pagal kurią Sovietų Sąjunga nėra užsidėjusi priedermę įsikišti į karą Anglijos pusėj prieš Vokietiją ar Vokietijos pusėj prieš Angliją?

Argi sunku suprasti, kad Sovietai veda ir ateityj ves savo neprigulmimą politiką, paremtą Sovietų Sąjungos žmonių reikalais ir tikslais jų reikalais? (ilgas plovimas).

Jeigu tie ponai turi tokį nesukontroliuojamą norą kariauti, tai lai jie kariauja be Sovietų Sąjungos (juokas).

Mes norėtume matyti, kokie jie yra kariautojai (juokas).

Žiūrint mūsų akimis ir akimis visos Sovietų Sąjungos, jie yra tokie pat taikos priešai, kaip ir kiti karo kurstytojai Europoj. Tikslai tie, kurie pagiedauja didelės skerdynės, naujų tautų išdeginimo, tikslai tie nori įtraukti Sovietus ir Vokietiją į susikirtimus; jie yra vienatiniškai žmonės, kurie nori sunaikinti dabartinį atsteigimą geros kaimynystės santykių tarp Sovietų ir Vokietijos žmonių.

Sovietų Sąjunga, pasirašydama sutartį su Vokietija, pilnai užtikrino, kad taika tarp Sovietų ir Vokietijos žmonių yra naudinga visai žmonijai, naudinga pasaulinei taikai. Kiekvienas sąžiningas taikos rėmėjas tą tiesą spras. Toji sutartis sutinka su pamatiniais reikalais Sovietų Sąjungos dirbančiosios liaudies ir negali susilpninti mūsų budėjimo tų reikalų gynime.

Toji sutartis yra paremta tvirtu pasitikėjimu mūsų tikromis jėgomis, pilnu mūsų prisirengimu pasitikti bile agresorių prieš Sovietų Sąjungą (ilgas plovimas).

Šita sutartis, kaip ir nesekmingos Anglijos-Francijos-Sovietų derybos, parodo, kad nei vienas svarbus klausimas tarptautinių santykių, rytinės Europos padėties klausimas, negali būt išrištas be aktyvaus dalyvavimo Sovietų Sąjungos; kad kiekviena pastanga uždaryti duris Sovietų Sąjungai ir išspresti tuos klausimus užpakalį jos durų nueis niekais (plovimas).

Naujas Pasiskūmas Europiniuose Reikaluose

Soviet-Vokietijos nepuolimo sutartis padaro naują pasukimą Europos padėtyj, pasukimą linkui pagerinimo santykių tarp dviejų didžiausių Europos valstybių. Toji sutartis netik pašalina karo pavojų su Vokietija, susiaurina sritį galimiems Europoj susikirtimams ir tokiu būdu patarnauja visuotinės taikos tikslams; jina turi mums atidaryti naujas galimybes sustvirtinimui mūsų jėgų, tolimesniui sudrūtinimui mūsų pozicijų, didėjimui Sovietų įtakos tarptautiniuose reikaluose.

Čia nereikia aiškinti atskiri sutarties paragrafai. Liaudies Komisarų Taryba turi vilti, kad sutartis bus jūų užgirta, kaipo Sovietų Sąjungai didelės svarbos dokumentas (plovimas).

Liaudies Komisarų Taryba patiekia Soviet-Vokietijos nepuolimo sutartį Augščiausiaim Sovietui ir proponuoja ją užgirti (garsus ir ilgi plovimai; visi sustojo).

Baigus Molotovo kalbėtį, bendra Sąjungos Tarybos ir Tautų Tarybos Augščiausio Sovieto sesija, atstovui Ščerbakovui pasiūlius, vienbalsiai priėmė sekamą rezoliuciją:

"Išklausem draugo V. M. Molotovo, Liaudies Komisarų Tarybos pirmininko ir Liaudies Užsienio Reikalų Komisarų, pranešimą dėl užgymo nepuolimo sutarties tarp Sovietų Sąjungos ir Vokietijos, Augščiausias Sovietas nusprendžia: 1) užgirta Sovietų valdžios užsienio politiką; 2) užgirta nepuolimo sutartį tarp Sovietų Sąjungos ir Vokietijos, padarytą Maskvoj, rugpjūčio 23, 1939."

Mėno Skyriaus Dalis

(Tąsa nuo 3-čio pusl.)

mergišiai jaunimo būryj dainuotų apie transporto brangumą, apie javų kainas ir t.t. Griškai ta daina "maloniausia"... Tai pirklio ideologijos motyvai.

4. Daug rimtesnis ir vertas gilesnio panagrinėjimo pats paskutinis mano "nusiėdėjimas". Mat, aš pasakiau, kad tikrajį meną negali užtvirti tautinės sienos — jis liejasi į kitas tautas, su juomi broliuojasi daugelis tautų ir net visas civilizuotas pasaulis. Patvirtinimui savo nuomonės, pacitavau sekamą Goethės išsireiškimą: "Nėra jokio patriotiško meno ir jokio patriotiško mokslo. Šios dvi aukščiausios gerybės priklauso visam pasauliui."

Ką padaro iš tos citatos d. V. Bovinas? Jis paima tik pirmuosius keturis žodžius ("Nėra jokio patriotiško meno"), kitą dalį tos citatos "nukanda" (tiksliai ar ne — nesvarbu!) ir duoda man sekamą pamokslėlį:

"Ne visai tiksliai d. Baisys cituoja ir Goethės posakį, jog 'Nėra jokio patriotiško meno'... Ar gi? Na, o kaip su 'Aleksandru Nevskiu'? Juk tai didelis patriotizmas ir didelis menas yra šiame kūrinijje. Tai tik vienas pavvyzdys. Tad ar ne geriau vieton didelių filosofų išsitarimų, imtis marksistinių išsitarimų?"

Neteisybė, kad aš savo rašinįj "ne visai tiksliai" citavau Goethės posakį. "Netiksliumas" išėjo tik tuomet, kai d. Bovinui tą citatą pereituoiant pati svarbiausioji dalis jos "nutrūko."

Sovietų judžio "Aleksandro Nevskio" pavvyzdys ir gi kalba prieš patį draugą Boviną. Jis sukurta Sovietų žemėje, o įvairių tautų žmonės juomi gėrisi pas mus, Amerikoje, ir kitose šalyse. Reiškia, rusų tautos menas nėra tautiniai apstiverės bei siaurai patriotiškas. Jis tarptautinis, pasaulinis.

Tą patį reikia pasakyti apie tikrąjį meną visų tautų. Pavyzdžiui, mūsų nedidukės tautos rašytojas Petras Cvirka parašė romaną "Žemė maitintoja" ir tas romanas jau išleistas

Sov. Sąjungoj rusų kalboje, jį skaito milijonai rusų tautos žmonių. Neginėjimaj tiesa, kad tie veikalai, kuriais didžiojai atskiros tautos, jie yra tiek pat tautiški, kiek ir tarptautiški.

Kaip su literatūra, taip ir su kitomis meno šakomis: vaidyba, poezija, muzika ir t.t.

Drg. V. B. mano, kad pavartojimas teising-

gy išsitarimų "iš didelių filosofų" yra netiksliu dalyku. Jis pataria man imtis marksistinių išsitarimų. Bet kame gi blogumas mano pacituo Goethės išsitarimo? Ar jis priešmarksistinis?

Beje, d. V. B. pasako dar ir tokį "moralą": "...reikia rašyti ne tik todėl, kad mes mokame rašyti — čia reikia logikos ir teisingumo." Correct! P. Baisys.

Francija Vieniinga Eina į Šitą Karą

Iš Paryžiaus išsiunčiami vaikai ir moterys, seniai ir ligoniai. Miesto evakuacija vyksta nepaprastai tvarkingai, jokio susigrūdimo arba panikos nepastebėti. Liaudis elgiasi labai šaltai ir apgalvotai, tas liūdią jos disciplina, be kurios tvarkyti milijoninį miestą būtų labai sunku.

Francūzijos mobilizacija taip pat vyksta tvarkingai, mobilizuojamieji į paskirtus punktus atvyksta laiku. Išidėmetina tai, kad dabar visoje Francūzijoje nėra demonstracijų, nukreiptų prieš vokiečius, kaip tat buvo 1914 metais. Dabartinė Francūzija žino, kad ji eina kariauti ne prieš vokiečių nelaimingąją tautą, o prieš fašistinį agresorių.

Francūzijos švietimo ministeris Žan Žei kariuomenės įstojo savanoriu. Rugšėjo 5 dieną kareivio uniformą ir ginklus gavo Francūzijos Kom. Partijos generalinis sekretorius Moris Tomez. Savanoriais kariuomenėn stoja buvusio karo veteranai. Karo aki-vaidzoje Francūzijos tauta yra vieninga.

Ką Kiti Rašo

Tautininkai su Katalikais Barasi dėl Lietuvų Dienos Bizio

Mes jau buvom rašę, kad tautininkai, norėdami pasipelnyti lituvių diena parodoje, išleido tai dienai skirtus ženklelius ir juos pardavinėja. Tai pačiai dienai ženklelius buvo išleides ir komitetas. Tad vieni ženkleliai kitus konkuruoja. Dėl to katalikų "Amerika" padarė rimtų priekaištų tautininkams, o tautininkai savo "Vienybėje" šitaip atsikerta:

"Pirmiausiai reikia pasakyti, kad L. D. Komitetas yra tarpsrovinis, nes jame dalyvauja katalikų, tautininkų ir socialistų atstovai. Bet visi spaudos darbai, ko-

kie tik komitetui reikalingi, atiduodami vien katalikų savaitraščiui "Amerikai." Be to, tos pačios "Amerikos" redaktorius, kaip L. D. Komiteto pirmininkas ir neva Lietuvos pavilijono prižiūrėtojas ima savaitinę nemažą algą.

"Taigi jei galima "Vienybėje" prikašioti "išnaudojamą bendro lituvių tautos reikalo vienos grupės reikiuokams" vien už tai, kad išleisti su "Vienybės" vardu Lituvių Dienos iškilmėms papuošti ženkleliai, tai ku pavadinoti "Amerikos" ir jos redaktoriaus gaunamas

Važiuduami į Pasaulinę Parodą Užvažiukite pas

Vincą Karloną

Jis draugiškai jus priims ir patarnaus visokiems gerimais ir valgiais.

Logan Bar & Grill

Degtinės, Vynai ir Alus

61-28 Grand Ave.
Maspeth, L. I., N. Y.

Važiujant iš Brooklyno į Pasaulinę Parodą arba iš Parodos į Brooklyną pas Karloną — pakeliui.

BROOKLYN
LABOR LYCEUM
DARBININKŲ ĮSTAIGA

Salės dėl Bilių, Koncertų, Bankietų, Vestuvių, Susirinkimų ir t.t. Puikus stiečius su naujaisiais įtaisymais. Keturių balių alėys.

KAINOS PRIEINAMOS
949-959 Willoughby Ave.
Tel.: STagg 2-8842

FOTOGRAFAS

Traukiu paveikslus familijų, vestuvių, kitokių grupių ir pavienių

Iš senų padarau jus ir krajavus naujus paveikslus darau su amerikoniškais. Reikalui esant ir padidinu tokio dydžio, kokio pagaudaujama. Taipogi atmaujuoju ištarnom spalvom.

JONAS STOKES
512 Marlon St., kamp. Broadway ir Stone Ave., tarpe Eastern Parkway ir Channcey stadij BMT Line.
BROOKLYN, N. Y.
Tel.: Glenmore 5-6191

NAUJOJE VIETOJE

LITUVIŠKA

GERIAUSIA DUONA
SCHOLES BAKING

532 Grand St., Brooklyn

NAUJOJ VIETOJ KEPAME TIKRĄ LITUVIŠKĄ DUONĄ IR VISOKIUS PYRAGUS BEI KEIKSUS.

Mes perkame geriausios rūšies miltus — tas reiškia, kad mūsų duonoj nėra jokių dažų nei chemikalų. Mūsų duona valgydama mi sutapypsiti pinigų, nesirgsite, nereikės išmokėti gydytojui. Pristatome į visas dalis — Brooklyno ir apielinkės, į krautuve ir į pavienius namus; taipgi siunčiam ir į kitus miestus.

Tel. Evergreen 7-8538

Sav. V. LUKOSEVIČIUS

Lenkai Rengiasi Atremti Nazius nuo Varšavos

Varšava. — Lenkai sutelkė dideles karo jėgas už 42 mylių į pietus nuo Varšavos ir ketina tulam laikui sustabdyt ten vokiečius, vadovaujamus paties Hitlerio.

Tel. TRObridge 6330
Dr. John Repshis
(Repšys)
LIETUVIS GYDYTOJAS
278 Harvard Street
kampus Inman Street
arti Central Skvere,
CAMBRIDGE, MASS.
OFISO VALANDOS:
2-4 ir 6-8 vakare
Nedėliomis ir šventadieniais:
10-12 ryte

Clement Vokietaitis
LIETUVIS ADVOKATAS
50 Court Street
Brooklyn, N. Y.
Tel. Triangle 5-8622
168 Grand Street
Brooklyn, N. Y.
Tel. Evergreen 8-7179

Manhattan Liquor Store
264 Grand St. Brooklyn, N. Y.
(Kampus Roebbing St.)
Tel. Evergreen 7-1645 License No. L. 886

Tikrai Žinokit, Kad Perkant Sau Vynus ir Likierius Reikia Pirkti Patinkamą Krautuvej.

Manhattan Liquor Store

Didžiausia ir žemiausiom kainom krautuve Williamsburgh'e

DIDZIAUSIAS PASIRINKIMAS VISOKIŲ ROŠIŲ GERIMŲ

Lietuviams Lankantiems
PASAULINĘ PARODĄ
Lietuvių Įstaiga prie Pasaulinių Fėrų
Fairview Restaurant & Bar

VALILIONIS ir MARCINKEVICIUS
Savininkai
Geri Steikai ir Kitoki Valgiai
Degtinės, Vynai ir Alus

Vieta mašinom pastatyt. Si įstaiga yra skersai gatvę nuo Marine budinko, arti Corona entrance į fėrus.
110-62 Corona Ave.
CORONA, L. I., N. Y.
Telephone: Havemeyer 9-9115

NAUJIENA NEWARKUI!

GERBIAMIEJI! LANKYKITE
Geo. Kaminsko ir Sūnų

drabužių krautuve, nes dabar pats laikas. Jau gavome rudeniui 2,000 naujų vilnonių ir vilnonių blankietų. Jie yra visokių kainų nuo \$1.00 iki \$15.00.

Taipti turime visokių kaldrų: vatinių, vilnonių ir plunksninių. Padarytos šilko ir nešilko viršais. Didelis pasirinkimas kortinių ir lovom užtiesalų (bed spreads). Yradais kortinių ir vilnonių audimų didžiausias pasirinkimas.

Turime pulkų sandėlių gatavų drabužių vyrams, moterims ir vaikams, visokiems reikalams.

Prašome įsitemyt vardą ir antrašą:

Geo. Kaminskas ir Sūnai
152 FERRY ST. Cor. Adams St. NEWARK, N. J.

Tarptautinė Konfederacija Paryžiuje

1939 m. liepos 15-16 d. įvyko Tarptautinė Konfederacija Gelbėjimui Ispanijos Karo Pabėgėjimui ir buvusiems tarptautiniams laisvės savanoriams. Šioj konferencijoj dalyvavo 600 delegatų, atstovaujančių 28 demokratines šalis. Konferencijoj buvo jaučiamas pasitenkinimas dėl reikšmingo ir didžiulio judėjimo, einančio už pagalbą Ispanijos liaudžiai. To dėka surinkta 800 milijonų frankų, skaitant nuo 19 d. liepos 1936 m. (nuo pradžių kovų prieš fašistus ir okupantus).

Konferencijos eigoje išstojo daug įžymių politikos ir visuomenės veikėjų su karštomis kalbomis. Jų tarpe matome ponį Madeleine Braun, generolę sekretorę Tarptautinio Koordinacijos Komiteto Ispanų Pabėgėjimui Selpi, kuri savo kalboje nurodė didelį solidarumą, ėjusį iš viso pasaulio kraštų paraleliai su ėjusiomis kovomis Ispanijoje. „Aš noriu išdėstyti — sako p. Braun—kur buvo tos puikios solidarumo jėgos, kurios nebuvo išaukiamos vien dėl aklo pasitikėjimo pasiekti pergalę, bet atvirščiai, kuomet buvo stipresnė ir žiauresnė kova, buvo tankesnė ir svarbesnė teikiama pagalba.“ Kalbėtoja nurodė ir tai, kad ir Vokietijos ir Italijos antifašistinė visuomenė rėmė užpultąją Ispanijos liaudį.

Maurice Viollette, buvęs francūzų kolonijų ministeris, savo kalboje tarp kitko nurodė, kad tarpe ispanų ir tarptautinių savanorių yra 45,000 žemės ūkio darbininkų, kurie galėtų apsigyventi Francijoje.

Pierre Cot, buvęs francūzų aviacijos ministeris, pažymėjo svarbą kovos, vestos už ispanų demokratijos apgynimą, ir nurodė, kad visos šalys yra atsakingos už pralaimėjimą karo Ispanijoje, nes tas yra smūgis pasaulinei demokratijai, ir kaipo tokios yra verčiamos kuo greičiau išrišti jų sunkią padėtį ir ekonomiškai padėti laisvės karams. Jis kreipėsi į visus kongreso dalyvius prašydamas jų reikalauti iš savo valdžių prisidėjimo prie išlaikymo pabėgėlių. Baigdamas savo kalbą, p. Pierre Cot karštai šaukė visas organizacijas prie vienybės, kad bendromis jėgomis atremus reakciją ir fašizmą.

Henry Reynaud, atstovas francūzų generalės darbo konfederacijos (C. G. T.), karštoje savo kalboje išreiškė francūzų darbo masių pagidavimą panaikinti koncentracijos lagerius ir suteikti darbą pabėgėjams tokiomis sąlygomis, kokias turi francūzų darbininkai.

Andre Marty, francūzų parlamento atstovas, iš Tarptautinės Konfederacijos tribūnos kreipdamasis į viso pasaulio žmones išdėstė įvairius ispanų karo etapus ir priežastis jo tragiskos užbaigos. Marty kreipdamasis į ispanų Respublikos gynėjus, kurie dabartiniu laiku randasi koncentracijos lageriuose, pareiškė:

„Mes išlaisvinsim jus iš lagerių. Kodėl? Nevien dėlto, kad esate kvalifikuoti darbininkai, žemės ūkio darbininkai, valstiečiai, gydytojai, mokslininkai, kariai etc. Bet todėl, kad mes privalome ir norime įrodyti, kad ekonominė ir tautinė pareiga yra kiekvienos šalies priimti ir priglauti ispanus ir tarptautinius kovotojus.“

„Ispanijos vyrai ir moterys! Ispanijos kareiviai! Ispanai ir tarptautiniai savanoriai! Jūs dar skaudžiai kenčiate. Mes esame įsitikinę, kad dėka mūsų vienybės ir mūsų veikimo greit užsibaigs jūsų kančios. Jūs išeisite iš koncentracijos lagerių dar daugiau užsigrūdinę. Turėkite pasitikėjimą, brangūs draugai ispanai ir tarptautiniai savanoriai. Mes jus išliuosuosime. Turėkite pasitikėjimą žmoniškumo jėgomis,—jūs grįšite į gyvenimą. Jūs atnešėte mums viską, ko išmokote laike trijų metų kovos. Esame tikri, brangūs draugai ispanai, kad jūs grįšite į savo tėvynę, išlaisvintą nuo svetimų šalių barbarų užkariautojų, gal greičiau negu kas mano.“

Negalima praeiti nepaminėjus tokių asmenybių, kaip Meksikos ministeris Narciso Bassolos, Čilės atstovas Pablo Neruda, Argentinos ir Urugvajaus delegatas Goillot Nunoz, anglų lordų atstovas Lord Farrington, švedų senatorius Georg Branting ir francūzų senatorius Marcel Cachin, kurie savo kalbose ir darbuose išreiškia demokratinės visuomenės norus ir ieško būdų išgelbėjimui Ispanijos karo aukų.

Žemiau paduodame santrauką Tarptautinės Konfederacijos nutarimų.

1) Tuojauntinis išlaisvinimas 20,000 ispanų, įskaitant jų šeimos narius, ir 1,200 tarptautinių savanorių, kurie gyvena Francijoje prieš išvyksiant į Ispaniją.

a) Tuojauntinis paluosavimas visų ispanų ir tarptautinių savanorių, kurie yra tarnavę Francijos svetimsalių leigijone arba dalyvavę 1914-18 metų kare, tarnaudami talkininkų ar atskiruose korpusuose (katalanų, garibaldinų, čekų, rumunų, lenkų ir tt.

b) Tuojauntinis paluosavimas visų invalidų ir ligonių.

2) Įsteigimas ligonių dėl sužeistų ir ligonių Francijoje, Anglijoje, Šveicarijoje, JAV., Kanadoje ir Belgijoje.

3) Kiekvienos šalies komitetai pasižada reikalauti savo valdžios, kad emigracijos pirmenybė būtų suteikta ispanams ir tarptautiniams savanoriams.

Meksikos ministeris Narciso Bassola kalbėdamas vardu savo šalies valdžios užtikrino konferencijos dalyvams, kad Meksikos durys atdaros dėl visų ispanų ir taip pat dėl tarptautinių savanorių. Meksika—sako ministeris — yra prieglaudus vieta dėl visų antifašistų, bet mano valdžia negali padengti visas kelionės išlaidas. Yra pageidaujama, kad ir kitų šalių demokratiškos valdžios suteiktų ekonomiską pagalbą herojiškiems kovotojams, kenčiantiems moraliai ir materialiai.

SSRS yra pasižadėjusi priimti dalį ispanų karo invalidų ir tą savo pasižadėjimą patvirtindama jau priėmė ir aprūpino virš 800 kovotojų.

Tarptautinė Konferencija nudirbo daug ir to darbo pasėklės jau yra jaučiamos: daugelis gavo apsigyvenimo teisę Meksikoje, Francijoje, Belgijoje, Čilėje ir kitose demokratiškai nusistatčiusiose šalyse. Yra pageidaujama, kad ir Tarptautinės Konferencijos nutarimus atkreiptų reikiamą dėmesį ir Lietuvos demokratiniai nusistatčiusi visuomenė ir darytų spaudimą ir dabartinę gen. Černiaus valdžią reikalaujama tuojauntinio priėmimo tėvynės lietuvių laisvės savanorių, kurie jau šešis mėnesius praleido koncentracijos lageriuose.

(Iš „Už Vielių“)

LIETUVOS ŽINIOS

PRIEINAI

Nesutvarkomas Nemuno Tiltas
Pereitų metų rudenį baigė statyti Prienų tiltą per Nemuną. Nors tiltas buvo baigtas, bet šviesos sutvarkymas nebuvo kaip reikia įrengtas. Kurį laiką net tilto kraštuose buvo iškiristos duobės ir kliudė praeiviams judėjimą. Bet svarbiausia tai, kad ligi šio laiko nesutvarkyti tilto pylimai. Einant iš Prienų į mišką nėra laiptų. Praeiviai nuo pat ankstybo pavasario mina gražią tilto pylimo žolę ir dabar jau net išmynė didelės duobės šonuose, kas sudaro blogą vaizdą ir yra pavojus tilto pylimui byrėti. Palaiką smėlį vėjas ir lietus į šalis nuneš. Nesant laiptų ne tik daromas nuostolis, bet yra pavojus žmonėms belipant susižeisti ar koją nusilaužti. Tai ypač buvo žymu kilus esančioje prie tilto lentpjūvėje gaisrui, kai ugniagesiams teko stačia galva verstis nuo pylimo į gaisro vietą. Vertėtų skubiai sutvarkyti pylimą ir pastatyti laiptus. Tas kaštuotų nebrangiai ir nebūtų pavojaus griūti į šalis pylimui.

Paskendo J. Variakojis

Panemunėje ties antruoju pliažu Nemune skendo penki žmonės. Keturi jų buvo išgelbėti, o penktasis paskendo. Po gero laiko skenduolis buvo ištrauktas, bet jo atgaivinti jau nepavyko. Išaiškinus skenduolio asmenybę, pasirodė, kad tai yra J. Variakojis, diplomuotas teisininkas. Jis kurį laiką ėjo apylinkės teismo tardytojo pareigas ir buvo Kauno apygardos teismo kandidatas. J. Variakojis yra gimęs 1903 m. Gyveno Kaune, Kalniečių g. 4 nr.

Nuskendo Dr. Musteikio Sūnus
Į Padubysio valsč., Šiaulių apskr., pas savo gimnazičius atvažiavo pavasarotį mokins

Tacoma, Wash.

Visko po Biskį

Apie ALDL 132 kuopą Tacomos ir Seattle bendrą pikniką, kuris įvyko 19 d. rugpjūčio, — tikimasi, kad parašys drg. M. Baltrušaitis.

Vardan Literatūros Draugijos kuopą širdingai ačiu drg. W. Murphy iš Oregon City už draugiškumą ir simpatiją! Drg. Murphy, negalėdamas dalyvauti mūsų piknike, „nubaudė“ save prisijusdamas \$2; liepė priskirti prie pikniko pelno. Ačiu, brangus drauge, už draugišką simpatiją!

Iš ALDL 132 Kuopos Susirinkimo
Kuopa laikė susirinkimą rugpjūčio 26 d. Susirinkime narių labai mažai dalyvavo, tai beveik nieko nebuvo svarbaus nutarta; tik paaukavo iš kuopos izdo vietos Komunistų Partijai \$4.

St. Paul, Tacoma, Lumber

Petras Musteikis, 16 m. amž., dr. Musteikio sūnus, gyv. Kaune. Besimaujdamas Bijotės ežere, jis per giliai įbrido ir nuskendo matant gimnaziščius, kurie patys nemokėjo plaukti ir negalėjo jo išgelbėti. Lavonas rastas tik kitos dienos ryte.

Nuskendo Piemuo
Rugpjūčio 12 d., ties Počių km., Prienų valsč., Nemune nuskendo Napolius Pakštys, 11 metų amžiaus. Velionis pas ūkininką ganė karves.

Kompanijos darbininkai išėjo streikan, nes kompanija nesirašė naujo kontrakto. 15 dienų, kaip stovi dirbtuvė uždaryta, o darbininkai be darbo badauja. Dabar pasirodė, kad kompanija pati prisidėjo, kad darbininkai išeitų į streiką. Mat, šitos kompanijos darbininkai priklauso į uniją, CIO, tai darbdaviams baisus dieglys, kurio negali pakęsti ir stengiasi kaip nors nuo jo atsikratyti. O kaip darbininkai streikuoją, tai negali gauti iš valstybės jokios pašalpos. Unija buvo patraukus į teismą kompaniją dėl negavimo pašalpos. Teismas tęsėsi net tris dienas; buvo iš valstijos ir inspektorai, bet jie palaikė kompanijos pusę, ir darbininkai pralaimėjo — jokios pašalpos negauna.

J. GARSVA Graborius (Undertaker)

Laidotuvių Direktorius
Išbalzmuoja ir laidoja numirusius ant visokių kapinių; parsand automobilius ir karetas veselijoms, krikštynoms ir pasivažinėjimams.
231 BEDFORD AVENUE
Brooklyn, N. Y.

CHARLES' UP-TO-DATE BARBER SHOP

K. Degutis, Savininkas
Prielankus Patarnavimas
306 Union Avenue
Tarp Ten Eyck ir Maujer Sts.
BROOKLYN, N. Y.
Gerasi Patrių Barberiai

Kaip darbininkai pavargs, tai bus lengva sulaužyti vienybę ir sudraskyti tą darbininkų karingą uniją. Bet darbininkai nepasiduoda: laikosi vienybės. Valdžiskas Darbo Santykių komitetas privertė kompaniją, kad leistų darbininkams nubausti, kokiai unijai nori priklausyti, ir turi atidaryti dirbtuvę.

19 dieną įvyko balsavimai. Nors kompanija stengėsi darbininkus per savo šnypus vi-

sokiais būdais gąsdinti, kad darbininkai nebalsuotų už CIO, o balsuotų už ADF, bet darbininkai nubalsavo už CIO 738 balsais, o už ADF balsavo tik 163 balsai. Žinoma, daugelis darbininkų susilaikė nuo balsavimo. Kad nepasisekė sumulktinti darbininkus, tai komp. laiko uždarius dirbtuvę. Kuomi tas viskas užsihaigs, ateitis parodys.

ALDL 132 Kp. Koresp.

Pasaulinė Paroda Jūsų Namuose

New Yorko Pasaulinės Parodos ir New Yorko miesto Paveikslų Albumas. Didelio formato knyga, 9x12, iš 56 puslapių, spalvuotos spaudos viršeliais, blizgančiai baltos ir aukštos rūšies popieriaus. Įsigiję šį albumą turėsite Pasaulinę Parodą savo namuose.

ALBUMO KAINA 25c KNYGA

Turiningas svarbiais paveikslais iš New Yorko miesto ir iš Pasaulinės Parodos. Gausus šaltinis įvairių informacijų, svarbus kūrinyms turėti savo namų knygne kiekvienam lietuviškai kalbančiam žmogui.

Norėdami įsigyti tik po vieną egzempliorių mokestį galite prisiųsti pašto ženkleliais (USA) postal stamps. Mokestį prašome prisiųsti kartu su užsakymais.

GERA NUOLAIDA KAINOJE PLATINTOJAMS

Platintojams, kurie ims nuo 10 iki 24 egzempliorių, kaina po 20c už egzempliorių, nuo 25 ir daugiau — po 15c už kopiją.

Prašome tuojaus siųsti užsakymus šiuom antrašu:

“LAISVĖ”

427 Lorimer St.

Brooklyn, N. Y.

Išgirskite Koncertą--Dalyvaukite Bankiete!

Ši Šeštadienį, Rugsėjo 9-tą Dieną

Koncertas Brooklyno Muziejuje

185 Eastern Parkway, Brooklyne

Pradžia 3:30 po pietų. Įžanga nemokama.

Bankietas Central Palace Ballroom

16-18 Manhattan Avenue, Brooklyne

Vakarienė 8 val. vakaro. Bilietas \$1.25

Rengia Moterų Seimo Komitetas

Sietyno Choras iš Newarko, vadovaujamas kompozitorės B. L. Šalinaitės.

Sietyno Choras sudainuos garsaus amerikiečių poeto Walt Whitmano kantatą „I Hear America Singing.“ Solo dalis išpildys simfonijos orkestrų solistė Biruta Ramoškaitė iš Hartfordo. Taipgi dainuos lietuvių liudies dainas. Aldona Žilinskaitė skambins pianu. Jaunos šokikės, Lillian Milčiūtė, Ona Daukantaitė, Luiza Makutėnaitė ir Suzana Waitelytė pašoks gražiuosius lietuvių liudies šokius: klumpakojį, agonėlę, kepurinę.

Bankiete bus daug svečių iš tolimų miestų, iš Kanados ir Lietuvos, taipgi iš visų artimųjų apylinkių.

Pirmu kartu Brooklyne dainuos Mrs. M. Schultz, žymi Chicago lietuvių dainininkė.

Gera vakarienė. Smagūs šokiai prie 5 kavalų orkestrų. Vien šokiams įžanga tik 25 centai.

Svečiai ir vietiniai, suaugę ir jaunimas kviečiami atsilankyti.

SVARBUS PRANEŠIMAS

Jau pusėtinai seniai Lietuvių Komunistų Centro Biuras atsisaukė ir draugus ir drauges, ragindamas parinkti aukų Lietuvos Komunistų Partijos paramai. Tam tikslui buvo ir blankos išsiuntinėtos kaip komunistų kuopoms ir frakcijoms, taip Literatūros Draugijos kuopų sekretoriams.

Iki šiol aukų tam tikslui surinkta gerokai per du šimtus dolerių. Bet aukas rinko ir blankas sugrąžino dar tik maža dalis tų, kuriems jos buvo išsiuntinėtos. Centro Biuras nutarė šitą vąjį užbaigti su rugsėjo 30 diena.

Vadinasi, dar turime apie tris savaites laiko tam svarbiam tikslui pasidarbuoti. Todėl, draugai ir draugės, imkitės už darbo ir parinkite aukų. Visas aukas ir visas blankas turite prisiųsti Centro Biurui su rugsėjo 30 diena. Turite grąžinti ir tas blankas, kurios pasilikus tuščios.

Išdėmėkite šitą pranešimą, nelaukite asmeniškų paraginimo laiškas.

Lietuvių Komunistų Centro Biuras,
46 Ten Eyck Street,
Brooklyn, N. Y.

Išpūdžiai iš Moterų Seimo Atidarymo

(Taša nuo 1-mo pusl.)

meninis judėjimas. Moterų seimas taip pat be knygų neapsieina. Prie durų ant plačių stalų išdėtos knygos ir žurnalai moterų klausimais. Delegatės jas varto, susipažįsta su jų turiniu. Kokiam nors klausimui iškilus, knygos gali patarnauti, daug diskusuojamų arba sprendžiamų klausimų nušviesti. Ant tų stalų knygų dar daugiau galėjo būti, jos seimo vaizdo negadina, o puošia.

Prašom į Salę

Apžiūrėję rankdarbių parodą, pasigirdo balsas: —Prašom į salę.

Ir delegatės viena paskui kitą muziejaus rūmams įsileidė į tą salę, kuri lietuviams skirta. Ten sėdosi į suolus užimamos vietos. Kadangi daugelis delegatė atvažiavusių iš kitų miestų, tai joms muziejaus rūmus buvo sunkiau rasti, dėl to kai kurios ke- liolika minučių ir pavėlavo. Susėdusios delegatės kiekviena gavo po pieštuką ir užrašams knygutę. Šie daiktai seime taip pat reikalingi. Kurios rašomąja medžiaga iš namų buvo apsirūpinusios, tos naudojo savo.

Vėliau delegatės gavo savo seimo programą ir šilkinčius kaspinėlius su užrašais. Salėje moterų vis gausėjo ir gausėjo. Muziejaus tarnautojai turėjo parūpinti

daugiau kėdžių, nes šimtas vietų jau buvo užimta.

Tik Trys Vyrai

Sis seimas yra moterų, bet vyrai į jį nedraudžiamai, jie gali būti svečiai, stebėtojai. Dideliam moterų pulke gužinėjo ir trys vyrai. Jie visi laikraščių atstovai. Jie nori viską stebėti ir aprašyti, kad apie seimą žinotų ir tie arba tos, kurie neturi progos čia dalyvauti.

Laikraščius atstovavo ir pačios moterys; nes keletas delegatė yra ir laikraščių bendradarbių.

Lygiai vienuoliktą valandą tribūnon įlipo komiteto pirmininkė Jonikienė. Salė nutilo. Iš tribūnos pasigirdo balsas:

—Gerbiamosios delegatės...

Jos žodžius nutraukė plėjimas. Taip seimas ir buvo pradėtas šių metų rugsėjo septintą dieną. Apie pasakytas sveikinimo kalbas ir tolimesnę moterų seimo eigą skaitykite rytį.

“L.” Rep.

Pittston, Pa.

Iš Lackawanna ir Wyoming Klonio Srities

Bankrutavimo epidemija šioj aplinkėj eina netik darbininkų klasėj, bet siekia ir vidurinę klasę. Pirmiausia prasi- dėjo iš bravorų: Honrl. & King (Patrick Joyce), Pitts-

ton; Union Brewery, Dunmore; Pennsylvania Central Brewery, Scranton; Reichard & Weaver Bros., Wilkes-Barre, ir Casey & Kelly, Scranton.

Tuos visus bravorus taip už pigiai per varžybas pardavė, kad pačėdus senas mainierys galėjo nupirkti. Štai kad ir pastarąjį Casey & Kelly, advokatas Marianeli gavo tik už \$4,100.

Siomis dienomis išėjo iš biz- nio Pittstone šie buvę verslininkai lietuviai: Štreimikis ir Loda, karčiama; Petrokas ir Ona, karčiama; Juozas Li- kauskas, grosernė.

Dabar gi eisime prie angliakasyklų bankrutavimo. Prieš kiek laiko Kingston Coal Co. perėjo į federališ- kos valdžios rankas už skolą, o šiandien tas pats atsitiko su Monarch Coal Co.

Prieš porą metų subankru- tavusi dingo Pittston Compa- ny, per spaudą pareikšdami, kad ėjo į skylę po porą mi- lionų dolerių kas metai. Buvo buvo dar ir daugiau čia to- kių kompanijūkių bankrūta- vimų, bet tai tik mažiau.

Kodėl jos dabar bankrūtu- ja, gaudamos aukščiausias kainas už toną anglies? Par- duodami 30 metų atgal im- davo už toną tik \$1.90 su pristatymu, o dabar ima nuo \$6 iki \$9 už to- ną su pristatymu.

Kad tą klausimą išrišt, reikėtų turėti Saliamono gal- vą. Man čionai gyvenant nuo 1901 m., neteko matyti pir- miau tokių bankrutavimų.

Jau pradėjo žmonelius va- ryti dirbti už gaunamą šal- pą pagal Pierson'o įstatymą, —“no work—no relief.” Rug- spjūčio 28 d. išėjo tik Pittstone 140 ir toliau bus dauginama. Nors Progressive League pa- skelbė, kad eis pikietuoti prieš tuos darbininkus, einan- čius dirbti už šalpą, bet ku-

met panedėlio ryte nuėjau pažiūrėti, tai nebuvo jokio pikieto, nei jokio tos “lygos” viršininko, kad ką nors pasa- kyti... Mat, ta Progressive League — tai buvusi Unem- ployed League, kuri susideda iš pačių reakcionierių klikos ir bailių. Pikietavimas tai ne jų darbas. Vienaip per laik- raščius sako, bet kitaip da- ro...

—o—

Su rugsėjo 1 d. prasideda nepilietų registracija, už ku- rią kiekvienas nepilietis turi sumokėti \$1 ir gaus pasporta- lą kitos valstijos atvažiavęs nepilietis irgi taip pat turės užsiregistruoti, sumokant \$1 ne vėliau, kaip už 30 dienų po atvažiavimo. Bausmė už nesiregistravimą.

—o—

Savaitė laiko atgal mirė vienas iš trijų Luzerne pavieto komisierių, J. R. Davis, re- publikonas, kuris, jam vieš- pataujant, trukdė Naujosios Dalybos visus WPA projek- tus, nors čia kelių daug yra blogų, reikalaujančių taisy- mo.

Bet Davis ir gubernatorius James viską sabotavo, dis- kreditavo Naująją Dalybą. Tuom tarpu darbininkai matė jų tą sabotavimą ir rengėsi at- keršyti su balsais, tačiau jis (Davis) nesulaukė nei rinki- mų, kojas pakratė... Dabar jo vieton penki teisėjai pa- skyrė advokatą Wadzinskį iš Nanticoke. Tatai sudaro ko- misijonierių sąstatą šiaip: 2 demokratai ir 1 republikonas.

Rugspjūčio 29 d. tie komi- sionieriai turėjo pirmą savo susirinkimą ir nutarė paliusuo- ti virš 500 visokių (rep. par- tijos) pavieto klerkų, pamai- nant juos demokratais. Taip- gi, kuogreičiausia nutarė at- daryti įvairių WPA projektų, kad kaip nors duoti tiems 30 tūkstančių bedarbių darbus, kurie nuo seniai laukia.

Luzernės pavietas turi 465,000 gyventojų ir apie 46,000 tinkamų dirbti bedarbių. Tai- gi tik per Davis'o nelaimę gal bedarbiai susilauks šiek tiek lengvatų ir ant žiemos galės užsidirbti šiek tiek bent ant šiltesnių drabužių.

Lauksime nekantriai!

Kunigo Giminė.

Binghamton, N. Y.

Jau, Jau Čia Pat

Rugsėjo 10 diena jau čia pat. Tenka girdėt, kad žmo- nės brangią darbininkiską spaudą, kaip aukštai iškeltą keldrį, nušviečiantį, kuria kryptimi eidamas darbo žmo- gus gali siekti savo klasei vie- nokį ar kitokį laimėjimą — ruošiasi atsilankyti į rengia- mą “Laisvės” naudai pikniką. Jie nori savo praleistais de- šimtūkiais, kvoteriais ir pusdo- leriais jausti sau asmeninį pasismaginimą, su draugais pasimažyti ir podraug parem- ti savo klasės dienraštį. Ši- tokių nuosirdžių darbininkų spaudos rėmėjų yra lietuvių- se ir yra kitataučiuose. Jei lietuvis darbininkas su kitataučiu darbininku gražiai su- gyvena dirbtuvėje ir gatvė- je, tai jie dar gražiau galės suėję pasikalbėti apie savus reikalus šiame piknike.

Neseniai pradėję garsinti šį pikniką, mes dar negavome žinių, kas rengiasi atvykti į šią pramogą iš tolesnių kolo- nių, bet esame įsitikinę, kad visgi kai kas atvyks. Juk binghamtoniečiai dažnai ap- lanko “Laisvės” piknikus ki- tuose miestuose, tai kitų mies- tų draugai šiuo sykiu turėtų atsilankyti ir pas mus!

Lauksime svečių iš kitų miestų ir tikimės skaitlingo dalyvavimo Binghamtono ir aplinkinės lietuvių! Vieta — Workers Progressive Farm, už Port Crane, N. Y. J.

New Britain, Conn.

Vos Pražibus Meno Žvaigždė Vėl Užgeso

Rugpjūčio 30 d. tragiškai žuvo automobilį nelaimėj ALDLD finansų sekretorė Adelė Ščebedukė. Ji su ki- tom augštesnės mokyklos mo- kinėm leido vakacijas New Londone. Du jaunuoliai ir ji su drauge buvo nuvažiavę į krautuvę parsivešti maisto, kai grįžtant atgal jų auto- mobilius kirtė į medį, suža- lojo visus jaunuolius, o Adelė mirė vietoj.

Vėlonė Adelė Ščebedukė buvo vos 18-kos metų. Vie- nok ji buvo žinoma ir ger- biamia netik vietos lietuvių, bet ir kitataučių. Adelė bu- vo šokikė-aktorka; prie tam buvo linksma ir simpatinga. Ji pro žmogų nepraeidavo neužkalbinus-prajuokinus jį.

Laidojimo metu tūkstanti- nė minia atidavė Adelei pa- skutinę pagarbą. Ji gulėjo puošniame karste. Nuo gim- nių ir draugų buvo prinešta tiek gėlių, kad Adelė, it ta gėlių karalienė, skendo jose.

Rugsėjo 2 d. minia paly- dėjo Adelę į Marijos kapines, kur ir buvo palaidota ant dai- laus kalnelio.

Beveik visas gėles sutaisė mūsų simpatikas gėlių augin- tojas Giedraitis, kuriam pri- klauso didelis kreditas. Taip jau didelio kredito vertas graborius Venckūnas už taip kuklų ir simpatingą patarna- vimą.

Adelė paliko dideliam liū- dėsyj tėvelius Juozą ir Rožę, brolį Joną ir sesutes Oną ir Marijoną.

Kaip gaila netekus meno mėgėjos! Mes jų taip mažai turim, o nelaboji giltinė be- gailestingai jas skina.

Lai būna Adelei lengva šios šalies žemelė!

—o—

Laidotuvių metu teko kal- bėtis su tais draugais, su ku- riais 20 metų atgal mes dis- kusavom: Ar leisti “Laisvę” dienraščiu, ar ne? Mes tuo- met daugelis manėme, kad “Laisvė” nepajėgs ilgai eiti kaip dienraštis, — mes kly- dome taip manydami.

Mūsų veikimas New Bri- taine nėra siauras. Draugai labai tampriai susirišę tarp- tautiniai ir jiems tas sekasi. Tatai gerai, kad newbritanie- čių jaunimas surištas tarptau- tiniai, kuomet mūsų So. Bo- kur ir buvo palaidota ant dai- laus kalnelio.

Rugsėjo 2 d. minia paly- dėjo Adelę į Marijos kapines, kur ir buvo palaidota ant dai- laus kalnelio.

Šiuo klausimu mes turėsim keisti gaires. Jaunutis.

Linden, N. J.

Aplankykite Ligonius

Draugas Noraitis jau serga virš 3 savaitės. Serga sunkiai. Jis guli Elizabeth General Hospitalėj. Jis yra ALDLD ir LDS vietos kuopų narys.

Draugai bei draugės, ku- riams ar kurioms laikas pave- lina, turėtume jį aplankyti.

Draugė Gertruda Karda- sienė serga savo namuose, 201 W. 16th St.; ji taipgi yra ALDLD 165 kp. ir LDS 135 kp. narė ir priklauso prie Liet. Saulės pašalp. draugys- tės.

Pastaromis dienomis teko sužinoti, kad sunkiai susirgo Juozas Šarkus ir išvežtas ligo- ninėn; tik neteko sužinoti ko- kion. Drg. Šarkus yra senas Lietuvių Saulės Draugijos na- rys.

Mūsų pareiga nepamiršti šiuos mūsų sergančius narius!

A. Vertelienė.

Canada rengiasi šiandien ar rytį paskelbt karą Vo- kietijai.

Gaukime “Laisvę” Skaitytojų

Vokietijos-Lenkijos karas plečiasi kaip baisiausia epidemija. Anglija ir Francija jau kariauja. Greit bus kare visa Europa! Žmonės laukia žinių su dideliu žin- geidumu. Mūsų vyriausias darbas šiuom tarpu platinti “Laisvę,” padėti žmonėms gauti greitas ir teisingas žinias iš karo lauko.

Prezidentas Rooseveltas stoja už tai, kad Amerika nesikištų į Europinį karą. Lietuviai skaitydami “Lais- vę” žinos kaip prezidentas mano išgelbėti šios šalies žmones iš tos baisios skerdynės. Platinkim “Laisvę,” padėkime lietuviams aiškiai suprasti prezidento nusista- tymą mūsų šalies ir žmonių gerovei.

Šis karas greit gali išsivystyti į pasaulinį karą. Todėl labai svarbu sekti apie karą žinias ir informacijas. Pla- tinkime “Laisvę,” padėkime lietuviams susipažinti su tom aplinkybėm, kurios traukia visą pasaulį į baisaus karo katastrofą.

Dabar lengviau negu bent kada anksčiau užrašyti “Laisvę,” tad stokime į darbą tuojau, eikime po stubas ir kalbinkime lietuvius užsisakyti “Laisvę.” Dabar pats laikas tam darbui, neatidėkime nei vienai dienai!

Dabar “Laisvės” kaina metams \$5.50. Karui ple- čiantis viskas pabrangs, pakils ir “Laisvės” kaina. Ku- rie dabar užsirašys “Laisvę,” gaus visiems metams už \$5.50. “Laisvės” platintojai privalo tai išaiškinti žmo- nėms kalbindami užsirašyti “Laisvę.”

Dabar minime dienraščio “Laisvės” 20 metų Jubi- lėjų. Puikiausias paminėjimas jubilėjaus bus, kad gau- sime dienraščiu daug naujų skaitytojų.

Kur tik susieinam su lietuviais, visur kalbinkime už- sirašyti “Laisvę.” Gavę prenumeratas tuojau siųskite šiuom antrašu:

“LAISVĖS” ADMINISTRACIJA

427 Lorimer Street,

Brooklyn, N. Y.

Šiuos atvaizdus dedame Consolidated Edison'o Kompanijos Ekspozicijos Dienos proga, kuri įvyks New Yorko Pasaulinėje Parodoje, ateinantį pima- dienį, rugsėjo 11 d.

Edison'o Consolidated Ko. ir prie jos prisidėjusios kompanijos parodo New Yorko miesto atvaizdą iš viršaus visame jo išidume ir spalvose. Tas atvaizdas—gyvas architektūros modelis didžiojo New Yorko srities, žinomas kaip “Šviesos Miestas.”

Ryšyje su minėta Consolidated Edison'o ekspozicija ir ceremonijomis 8:40 val. vakare bus paleista veiksmui “Jumbo” Dynamo, kurio jėgos varys mechanizimą apšvietimui “Šviesos Miesto” dioramos, visų Consolidated Edi- son'o pastatų ir įrengtas “vandens baletų” fakesas.

Tarp daugelio kitų dalykų, bus demonstruojami atsieikimai televizijoje etc.

Binghamton, N. Y.

Nimirė Juozas K. Žvirblis
Rugpjūčio 28 d. staigi mirtis nuskynė Juozo Žvirblio gyvybę. Žinia apie šį įvykį ūmai pasiekė visus šio miesto lietuvius, nes Juozas visiems buvo pažįstamas, suvienijęs — draugiškas žmogus. Jis šiame mieste, atvykęs į jį iš Lietuvos, išgyveno apie 36 metus; tai buvo vienas pirmesniųjų lietuvių, pradėdanių šiame mieste apsigyventi. Anuo laiku, sakoma, buvę tik trejetas lietuvių stubų, kuomet šiandien Binghamtone (bendrai su Johnson City) rokuojama jau nemaža lietuvių kolonija.

Sveikatos palūžimą Juozas pajuto perėję lapkričio mėnesį. Širdies priepuolis būtų jį jau tada paguldęs graban, jei ne ūmi dr. Jono Breivio pagalba. Tada pavykus gyvybę atgrąžinti, pagulėjęs kiek laiko ligoninėje ir namie, Juozas, pradėjęs vėl vaikštinėti, vėl į gyvenimą viltigai žiūrėti. Tačiau pirmiau turėtos jėgos atgrįžtant nesulaukė; jautėsi silpnas, greit pavargęs. Rugsėjo 28 d. jautėsi truputį pavargęs; pasiklausęs vakare radio pranešimų apie bekiantį karą, pasikaitęs „Laisvę“ ruošėsi išeiti ir... užmigo amžinam poilsiui.

Lietuvių ateivių skaitliui bedidėjant šiame mieste, 1904 metais susikūrė pirmiausia lietuvių draugija — savišalpos draugija vardu Sv. Juozapo. Tarpe pirmųjų narių matome joje ir Juozą Žvirblį; šioje draugijoje jis išbuvo nariu iki mirties. Susikūrus socialistų kuopai, jis ir čia priklausė, ir anais Liet. Soc. Sąjungos bujimo laikais jis socialistų partijos tikietu kandidavo kelis kartus į miesto valdvietais. Juozas taip pat buvo vienas kūrėjų Liet. Tautinės Bendrovės, kurios tikslas buvo pasistatyti nuosavių lietuvių užeigą — svetainę. Šioj organizacijoj jis dirbo komitete ir teikė daug paramos visame darbe. Buvo narys S. L. A. ir L. D. S. kuopų; yra buvęs nariu ir Literatūros Draugijoj, — žodžiu — žmogus priklausęs pažangioms organizacijoms ir rėmęs pažangos darbą. Kada lietuvių imigracija į šią šalį ėjo plačia skale ir Juozas su savo pusbroliu Juozu Čarna laikė valgomų daiktų krautuvę, tada jų įstaiga buvo kaip ir visos šio miesto lietuvių centras. Jų adresu važiuodavo žmonės iš Lietuvos, jų adresu atvykdavo lietuviai iš kitų Amerikos miestų. Visi gavo malonų priėmimą, patarimą, nurodymą.

Juozas Žvirblis vedė 1906 metais, jo šeimos židinis žėravo tikru jaukumu; išaugino tris sūnus ir šiemet susilaukė pirmą marčią — sūnaus Stanley žmoną.

Juozo šermenis puosė gausybę gražiausių gėlių, atsiųstų nuo giminių ir draugų. Šermenis atlankė ir laidotu vėse dalyvavo didžiausia minia žmonių. Asmeninis velionies draugas Vincas Jakštys (Senas Vincas) iš Gibbstown, N. J., pasakė prie kapo atsišveikinimo kalbą. Palydovai braukė nuo savo veidų besirivėjančias gailėsio ašaras, girdėjosi artimų šeimos narių bevirpą duslūs kukčiojimai... Glenwood kapinyne, kur jau išsisi visa eilė lietuvių, rugsėjo 31 d. tapo supiltas naujas kapas — kapas artimo draugingo, dažnai besišypsojusio žmogaus Juozo. Išėjęs, drauge!

Iš artimųjų giminių Juozas paliko Lietuvoj 3 seseris, du brolius ir seną motiną, o čionai žmoną, tris sūnus ir seserį Oną Palilionienę, gyvenančią Swedestboro, N. J. Tolimesnių

giminių paliko daug ir čia ir Lietuvoj. Kilęs iš Sitkūnų kaimo, Klovainių parapijos, Šiaulių apskrįčio.

Velionio našlės rūpesniu visi palydovai buvo pakviesti į Lietuvių Svetainę pietuns. Čia vėl V. Jakštys ir eilė kitų velionies draugų pasakė apgailestavimo kalbas, atžymėjo Juozo asmens svarbą lietuvių visuomeniniame gyvenime ir pareiškė nuoširdžią užuojautą belidūnčiai velionies šeimai. **Jasilionis.**

Nuoširdi Padėka

Visiem giminiem, draugam ir draugėm, puošusiem mūsų brangaus asmens šermenis ir kapą puikiausiomis gėlėmis; visiem pareiškusiem nuoširdžią užuojautą mums taip liūdnoje gyvenimo valandoje; visiems dalyviams šermenyse ir laidotu vėse; visoms draugėms ir draugams dirbusiems suruošime pietų, — tariame didžiausią ir širdingiausią padėką!

Lidūnti **Amilija Žvirblienė** ir sūnai **Joseph, Stanley** su žmona ir **Frank.**

SO. BOSTON, MASS.

Idomi Paskaita

Rugpjūčio 27 d. So. Bostono lietuvių žinyčioje davė idomią paskaitą Dr. J. F. Borisas (akių gydytojas). Tema paskaitos „Akys ir Akių Higiena.“ Paskaita buvo idomi, nes tokių paskaitų mes mažai esame girdėję. Mūsų gydytojai laikraščiuose apie akis nerašo, o apie paskaitas, tai nėra nei kalbos. Jų visai yra mažai, kurie gydytojų pasako, kad akis yra labai svarbi mūsų kūno dalis, labai yra naudingas mums organas; todėl ir buvo idomu girdėti mūsų draugą Borisą, ką jis turi apie tai pasakyti. Visą aprašyti, ką jis pasakė, nebūtų galima, bet galima maž daug pasakyti. Jo nurodinėjimas, kaip mes galime žinoti, kada mūsų akys yra nuvargę, tai gal bus naudinga dėl visų žinoti, kurie tik skaito laikraščius. Jis sakė, kad vienas iš aiškiausių ženklų, kuomet mūsų akys pavargsta, tai kraujagyslės apie baltą dalį mūsų akių tuojaus pasirodo raudonos. Antra, tai ašaros iš akių pradeda byrėti. Trečia, galvos skaudėjimas. Ketvirta, sprando skaudėjimas ir svajimas galvos. Penkta, daug mirkčiojimas. Jis nurodinėjo, kaip mes galime savo akims patys daug pagelbėti. Nurodinėjo, kaip reikia šviesa prisitaikyti, kuomet skaitai knygą arba laikraštį.

Paskaita buvo turtinga iš visų pusių. Kaip prelegentas, drg. Borisas galia prilyginti prie pirmaeilii. Skaito labai aiškiai ir retai, o tas padaro idomumą ir malonų jį girdėti, nes jis pats labai gyvas žmogus ir tuojaus publika užinteresuojta. Kitą kartą jis duos paskaitą temoje „A Man Must Eat“ (Žmogus turi Valgyti). Aišku, kad jo ir kita paskaita bus idomi. Daugiau tokių paskaitų mums reikia.

Reporteris.

Hitlerio Ex - Komandierius Kariausis prieš Hitlerį

Drumheller, Canada. — Istojo į Kanados armiją Paul Gurtler, buvęs Vokietijos oficerius praeitame kare. Tada Hitleris buvo po tiesioginę Gurtlerio komanda. Dabar Gurtleris nori važiuot mušt Hitlerio nazius.

Po pirmojo pasaulinio karo Gurtleris atvyko į Kanadą ir paskui tapo jos piliečiu. Jis dirbo Kanados angliakasyklose.

Washington. — Gauta žinių, kad šių metų pradžioje Hitleris ragino Lenkiją karant išvien su naziais prieš Sovietus; o kai Lenkija nesutiko, tai Hitleris nusprendė užpult ją pačią.

PRANESIMAI IS KITUR

PITTSBURGH, PA.
North Sides dvi garbingos organizacijos, tai yra LDS 160 kp. ir AL DLD 87 kp. bendrai rengia didelį išvažiavimą rugsėjo 10 d. s. m. puošniam Library Sode, J. Markavicius tiki.

Žanga į pikniką velui. Rengėjai pinai pasruošę visus svečius ir viešnes patenkinti. Gaspadinės su įvairiais valgiais žada pasirodyti ne kaip paprastam piknikui. Gros gera muzika šokiams ir bus skanių gėrimų.

KELRODIS: paink Charleroi gatvėkarij mieste nuo Grand, Liberty ar Wood gatvių ir išlipk ant Simon Stoties. Nuo ten visai arti pikniko vieta. Mašinom važiuojant reikia imti Route 88 ir važiuoti iki Library Gulf Station, o nuo ten paskuti po kairei ir važiuoti iki Beer Garden. Čia ir piknikas.

Širdingai visus kviečiame. — Rengimo Komitetas. (211-212)

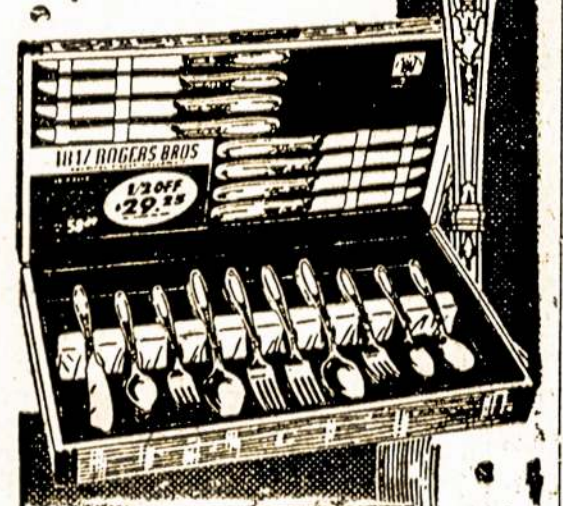
Kuomet įvyksta susirinkimai, nepamirškite užsisakyti Pasaulinės Parodos Albumų.

BINGHAMTON, N. Y.
„Laisvės“ naudai piknikas įvyks rugsėjo 10 d., rengia LLD 20 kuopa, Slovakų Dail. Farmojė, už Port Crane, N. Y. Pradžia 12 val. diena. Kviečiame visus binghamtoniečius dalyvauti, ir smagiai laiką praleisti. Automobilistai, turinčius vietas, prašome sustoti prie Workers Recreation Club, 358 Clinton St. ir paimti pasąžerį. O tie, kurie neturi su kuom nuvažiuoti, atleikite į Klubą 1-mą val. po piet išeis busas. Jei bus reikalus, antras busas išeis nuo 2-ros val. Kelionė dykai. Muzika, šokiai, skanūs valgiai ir gėrimai. — Rengėjai. (211-212)

WORCESTER, MASS.
Pirmadienį, 11 dieną rugsėjo įvyks A. L. D. L. D. 155 kuopos

1/2 PRICE SALE
Ambassador
PATTERN-RETIRING FROM ACTIVE
1847 ROGERS BROS.
AMERICA'S FINEST SILVERPLATE

50 PIECE SERVICE FOR EIGHT
\$29.25
Open Stock Price \$58.69

Tai rūšis, kurios ilgai laukė... tokioje formoje, kurios populiari... kumas padarė naują rekordą! Nepalieskite progos išgyti Amerikos puikiausią stalui sidabrinį setą... už garsų per apie šimtą metų... už pusę kainos. Setas susideda iš 8 kavalų kiekvieno: peilių, šakutių, garsumynam ir sriubai lėkščių ir sriubai šaukštų ir šaltim valgiams šakutių; sviestui peilis, 16 arbatinių ir cukrui šaukštelių.

Puiki medinė dėžutė apsaugai nuo aptraukimo duodama prie to. Šaltim valgiams šakutės, sviesto užtepimui ir po vieną naudojamieji kavalkai už pusę kainos — duodami tik ribotu skaičiumi. Duodame sąlygas išmokėjimui.

Robert Lipton
Isteigta nuo 1892 metų
701 GRAND STREET
Brooklyn, N. Y.
tarpe Graham ir Manhattan Aves.
Tel.: Stagg 2-2173
EKSPERTAI TAIŠYME

Kita krautuvė randasi **PLAINFIELD, N. J.** po antraštu: 206 WEST FRONT STREET Atsineškite šį skelbimą ir gausite nuolaidą.

susirinkimas (Motery Skyrius) kaip 7:30 v. v. 29 Endicott St. Ma-lonėkite visos dalyvoti ir naujų nu-rių atsivesti, yra daug svarbių rei-ka-lų. — A. W. (211-213)

Tinkama Dieta

Tai fundamentas sveikatai. Gyvenkite Stanley'o Būdu ir jūs džiaugsitės puikiausia sveikata; harmoningu, šviesiu ir linksmu gyvenimu! Gyvenimas jums bus saldus.

GEO. STANLEY
Vienas iš pasaulio pirmaeiliiu gyvenimo Dailės ekspozitų, šašykite atsikreipkite asmeniskai dėl smulkesnių patarimų
57 1/2 Milton Avenue
Amsterdam, N. Y.

Telefonas: Humboldt 2-7964

Dr. J. J. Kaškievičius

530 SUMMER AVENUE,
Arti Chestnut Avenue
NEWARK, N. J.

VALANDOS: 2-4 ir 6-8.
Nėra valandų sekmadieniais.

JOSEPHINE ir ANTANO KASMOČIŲ GRAŽUS PAVILIONAS

Puiki salė baliams, banketams ir kitokiems pokilams
PUIKUS PARKAS PIKNIKAM LAIKYTI
Restauracija; Amerikinio ir Europinio Stiliaus Valgiai

Konjakai, Šampanai, Degtinės, Vynai ir Alus
Officialis vardas **STEAMBOAT INN** Telefonas Great Neck 1546
91 STEAMBOAT ROAD, GREAT NECK, N. Y.

VINCAS J. DAUNORA
APTEIKORIUS
DAUNORO Cold & Grippe Powders nu-ramina karštligę ir galvos skaudėjimą iš priežasties slogos — šalčio
Gaukite šiandien, tikslai 75 centai.
229 BEDFORD AVE.
BROOKLYN, NEW YORK

FRANK DOMIKAITIS RESTAURACIJA

417 Lorimer St. Brooklyn "Laisvės" Name
GERIAUSIOS RŪŠIES VALGIAI

Gaminami Europiškio ir Amerikoniškio stiliaus. Puikūs, lietuviškio namų darbo, kilbasai ir kepta paršiena; gėspadoriškaai nuvirti kopūstai ir barščiai.
Atdara Nuo Anksiti Rytų iki Vėlai Vakaro

Vasaros laiku visada yra gražus pasirinkimas pieniškų valgių ir daržovių, virtų ir žalių.

Chroniškos Ligos Gydomos
KRAUJO, ODOS IR NERVŲ LIGOS, ABELNAS SILENUMAS, SKILVIO IR ŽARNŲ LIGOS, HEMORRHOIDAI, (KRAUJAVIMAI) IR KITI MĖS. LAZARNES NESVEIKUMAI, INKSTŲ IR PŪS-LES vargai ir kitos Chroniškos Vyrų ir Moterų Ligos sėkmingai gydomos. Kreipkitės į Dr. Zins su pasitikėjimu. Lelskite man išaiškinti jūsų sveikatos stovį be jokios jūm prievoles. Daromi Kraujo ir Šlapimo Tyrimai, X-Spinduliai. Prelinami atlygi-nimai. Sąlygos jums pagal išgalą. IŠTIRIMAS DOVANAI
DR. L. ZINS (Praktikuojas jau 27 Metus)
110 East 16 St., N. Y. Tarp 4th Ave. ir Irving Pl.
Valandos 10 A. M. iki 8 P. M. Sekmad. 10 iki 2

Lietuvių Restaurantas BAR ir GRILL

Joseph Zeidat
411 Grand Street
BROOKLYN, N. Y.

Estate of BARRY P. SHALINS

(Shalinskis)
FUNERAL HOME
VESTIE E. DAVIS
Licensed Mgr.
84-02 Jamaica Ave.
Opposite Forest Parkway
WOODHAVEN, N. Y.
Suteikdam garbingas laidotuves
\$150
Koplyčias suteikdam nemokamai visose dalyse miesto.
Tel. Virginia 7-4499

VIENATINIS LIETUVISKAS KABARETAS
STANLEY MISUNAS
Savininkas
Muzika ir Floor Show kiekvieną penktadienį ir šeštadienį
Degtinės, Konjakai, Vynai, Alus ir Valgiai
PARAMOUNT CABARET
473 Grand St. Brooklyn, N. Y.
Prie R. K. O. Republic Teatro

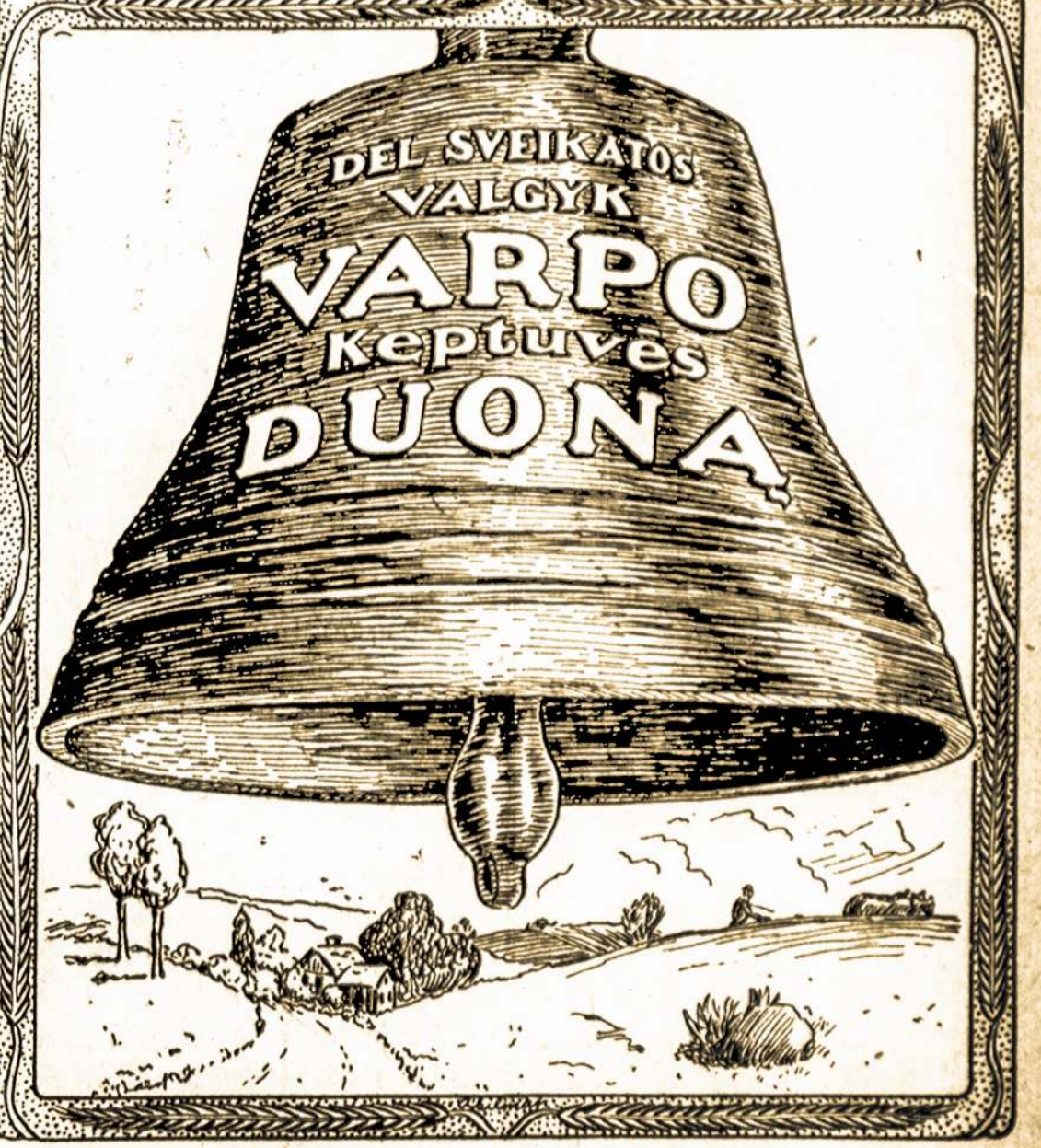
NOTARY PUBLIC

Telephone STagg 2-5043
MATTHEW P. BALLAS
(BIELIAUSKAS)
LAISNIUOTAS GRABORIUS
660 Grand Street Brooklyn, N. Y.
Puikiai įrengtos dvi koplyčios duodamos mylimiems pašarvoti dovanai
Nullidimo valandoj, kreipkitės pas mus, patarnavimas bus užtikrintas ir už prieinamą kainą.

Office Phone EVergreen 8-1090 Inside Phone EVergreen 4-6488
FLUSHING
Russian & Turkish Baths, Inc.
29-31 Morrell Street Brooklyn, N. Y.
Open Day and Night
Managed by **RHEA TEITELBAUM**
Vapor Room, Turkish Room, Russian Room, Large Swimming Pool, Fresh Artesian Water, Restaurant, Barber Shop, Sleeping Accomodations.
Admission 50c, day & night, Saturday night 75c
Special Rates per Week
LADIES' DAYS Mon. and Tues. from 12 a. m. to 11 p. m. After 11 p. m. for gents
GENTS' DAYS Wed., Thurs., Fri., Sat. and Sun. all day and night

VARPO KEPTUVĖ

36-42 Stagg St. Tel. Stagg 2-5938 Brooklyn, N. Y.
Varpo Keptuvės Kėksai Vestuvėm ir Parėm Yra Skaniausi

Rūgšti ruginė, saldi ruginė, čielų kviečių, čielų rugių, senvičiam duona, balta duona, Caleh ir raisin duona. Taipgi kepama roliai ir bandukės. Puikiausias pasirinkimas skaniausių kėksų-pyragų; Pineapple Cake, Apple Cake, Cheese Cake, Coffee Cake, Butter Cake, Bunke ir Spice Cake, Stollen, Doughnuts, Pies, Pastries, Apple Turnovers ir Jelly Rolls. Siunčiame duona per pašta į kitus miestus, specialiai greitai pristato. Ant jūsų pareikalavimo, suteiksim informaciją apie svorį ir kainas.
VARPAS BAKERY - 36-42 Stagg Street Brooklyn, N. Y.
SKELBKITES "LAISVEJE"

New Yorko ir Apie linkės Žinios

Amerikos Lietuvių Moterų Seimas Yra Skaitlingas ir Įdomus

Niekad man dar neteko būti tokioj įdomioj moterų sueigoj, kokia yra šis Pirmasis Amerikos Lietuvių Moterų Seimas.

Čia matysite skaitaveidę jaunulę įtemptą klausia ir atyda sekant baltaplaukęs močiutės kalbą, kaip sunki buvo moterų darbo pradžia, kada net į susirinkimus ėjimas būdavo laikoma beveik raganyse ir į tas moteris žiūrima, kaip į stebėtiną tvarinį. Čia girdi mūsų priaugančiosios ir būsimosios gentkartės auklėtojas ir vadovės energingai keliančias mūsų dienų moters, jaunimo ir abelna visuomenės problemas. Moterų Seime atstovaujama bent trys gentkartės Amerikos moterų.

Organizacinio atžvilgiu atstovybė labai sudėtinga. Iš 68 atstovaujamų organizacijų, 30 yra moterų organizacijos, daugelis įvairaus pobūdžio ir skirtingų vardų draugijos bei klubai: apšvietiečių, kultūriečių, sveikatos, savišalpos ir kitokios. Čia rasi visokių pažįstų ir įsitikinimų moteris. Jame dalyvauja raštininkės, šeimininkės, šapų darbininkės, slaugės, verslininkės, laikraštininkės. Seimas labai sudėtingas ir profesiniu-amatinio atžvilgiu.

SEIMO PREZIDIUMAS

Pirmoj sesijoje, ketvirtadienio rytą, daugiausia dirbta Seimo suorganizavimui ir išklasyta eilė asmenišky sveikinimų. Gausa raštiškų sveikinimų palikta sekamoms sesijoms.

Seimo pirmininke išrinkta M. K. Sukackienė, žymi moterų veikėja Naujojo Anglijoje. Pavaduotoja — Julia Skeberdytė, puiki moterų ir abelna lietuviuose darbuotoja vidurvakariuose. Sekretore išrinkta K. Petrikienė. Pagalbininkė — Petrė Matulaitytė, jauna Kanados lietuvių darbuotoja. Taipgi išrinkta komisijos.

Popietinėj sesijoje, Seimo Saugėjų Komiteto sekretorė

"LAISVĖS" JUBILĖJINIS BANKIETAS

Visas rugsėjo mėnuo yra skiriamas minėjimui 20-ties metų sukakties kaip "Laisvės" eina dienraščio. Rugsėjo mėnesio turime gauti "Laisvės" naujų skaitytojų, gauti "Laisvės" bendrovei naujų šerinkų ir ruošti jubilėjinius parengimus.

Rugsėjo 24 Sept.

Ivyks Jubilėjinis bankietas Brooklyne. Tai bus iškilmingas paminėjimas mūsų dienraščio 20-ties metų gyvavimo.

Bankietas Bus
Ideal Ballroom
151 Knickerbocker Ave.
kampas Flushing Ave.

Kiekvienas "L-vės" skaitytojas, kiekvienas rėmėjas, platintojas ir bendradarbis iš artimos Brooklyno apylinkės yra prašomas dalyvauti šiame bankiete.

Bilietai Parduojami

Bankieto bilietai jau platinami. Prašome iš anksto įsigyti bilietus. Kaina \$1.25.

K. Petrikienė davė paskaitą apie Amerikos moterų žygių pirmyn, apie iškilimą moterų vadovybės įvairiose mokyklų ir organizacinio darbo srityse. Jos paskaita sutikta godžia klausia ir palydėta audringomis ovacijomis.

Sesijų pertraukoj, atsilankė amerikėnės spaudos atstovai ir turėjo ilgą pasikalbėjimą su Seimo Saugėjų Komiteto sekretore K. Petrikienė. Ją apipylė gausa klausimų: apie Seimo atsinešimą į karo klausimą, jo kaltininkus; moterų darbą; gimdymo kontrolę; jaunimo problemas; Naująją Dalybą ir kitas moters ir abelna visuomenės gyvenimą liečiančias problemas.

ŠIANDIEN PASKUTINĖ SEIMO DIENA—PASKAITA, JUDIS, KONCERTAS

Šiandien, rugsėjo 9-tą, yra paskutinė Seimo diena. Seimas baigsis 5 val. po pietų. Šios dienos programoj bus kalbama apie planingą šių dienų šeimą. Paskaitą duos jauna, gabi medicinos studentė Margareta Gudžinskaitė, taipgi kalbės žymi kitatautė moteris Mrs. Livermore, ir bus rodoma filma "Kam Leist Jiems Mirti?"

Seimas baigsis su gražia koncertine programa, kurioj dalyvaus paskilbus solistė Birta Ramoškaitė iš Hartford, Conn., Sietyno Choras iš New-arko, Aldona Žilinskaitė, taipgi šokių grupė: Lillian Milčūtė, Ona Daukantaitė, Suzana Waitelytė, Luiza Makutėnaitė. Kalbės Mrs. Leland Stowe (Bernotaitė).

Įėjimas visoms sesijoms ir koncertui nemokamas. Visi ir visos kviečiami atsilankyti.

ŠI VAKARĄ BANKIETAS; KVIEČIA VISUS DALYVAUTI

Seimo baigtuvėms, susipažinimui su tolimomis viešiomis ir svečiais, Seimo Komitetas rengia šaunų bankietą. Į jį kviečia visus ir visas, kas tik nori su tolimomis viešiomis smagiai ir draugiškai praleisti vakarą.

Mrs. M. Schultz, Chicago lietuvių dainininkė, akompanuojant kompozitori B. L. Salinaitei, palinksmins bankiete svečius dainomis. Tai pirmą progą brooklyniečiams ją išgirsti.

Bankietas prasidės 7:30. Vakariėnė lygiai 8 val. vakaro. Bilietas \$1.25, vien šokiams 25c. Bankietas bus Central Palace Ballroom, 16-18 Manhattan Ave.

Automobilio nelaimėje tapo sužeistas Manhattan pavieto prezidentas Isaacs. Sužeidė nepavojingai. Isaacs yra gana pažangus žmogus.

Chinijai šelpti Bažnytinis Komitetas sako, kad šis karas jo pastangų nesulaikys. Komitetas pradėjo vaju už sukėlimą milijono dolerių sušelpimui nuo karo nukentėjusių chiniečių.

Komun. Partijos Sukakties Paminėjimas Ivyks Ši Pirmadienį, Madison Sq. Garden

Ši pirmadienį, rugsėjo 11 d., vakare, didžiausioj New Yorko svetainėj Madison Square Garden įvyks Komunistų Partijos dvidešimties metų sukakties paminėjimas. Ten susirinks per 20 tūkstančių žmonių, partijiečių ir nepar-tijiečių.

Nuoširdžiai kviečiame Brooklyn lietuvių šiamе masiniame partijos sukakties paminėjime dalyvauti. Ypač dabar, kilus karui, svarbu budavoti ir remti savo klasės revoliucinę partiją.

Susirinkime kalbės partijos sekretorius Earl Browder ir kiti partijos vadai. Jie nušvies dabartinę situaciją ir darbo žmonių problemas. Šis mitingas taipgi bus protestas prieš nazių užpuolimą ant Lenkijos.

Lietuvių Dienos Programa

Informacijai mūsų skaitytojams, kurie dalyvaus ši sekmdienį Lietuvių Dienoje Pasaulinėje Parodoje, paduodame trumpą sutrauką tos dienos programos.

1. Maršavimas arba paradas prasidės lygiai 1 val. po pietų, nuo Washingtono Parodos.
2. Vyriausio maršalo bus ponas C. R. Jurgėla, o padėjėju Juozas Levanda. Viso štabo patalpa bus Lietuvos Pavilione. Turint reikala, reikia ten krepintis.
3. Paradas bus išdalintas divizionais arba skyriais. Kiekvienai divizijai yra paskirtas kapitonas.

Pirmoji divizija susirinks "The Loop" ir iš ten 12:30 val. pradės maršuoti linkui Washingtono Stovylos.

Antroji divizija susirinks prie "Flushing Gate." Ji irgi pradės maršuoti 12:30 val.

Trečioji divizija susirinks prie IRT-BMT subvės ir pradės žygiuoti 1 val.

Ketvirtoji divizija susirinks prie L. I. R. R. Gate ir pradės maršuoti 1:15 val.

4. Paradas eis Constitution Mall gatve ir aplinkui Lagoon of Nations dešiniu šonu. Prie Lietuvos Paviliono ant tam tikslui įrengtos estrados stovės parodo dabočiai.

5. Dainininkai maršuos po keturis eilėje. Benai taipgi maršuos sykiu su kitais.

10:15 val. ryte: Trimis automobiliais Lietuvių Dienos ir Pasaulinės Parodos viršylos važiuos į viešbutį ir iš ten paims nuvešt į Parodą Lietuvos pasiuntinį Povilą Žadeikį ir jo palydovus.

10:50 val. Tie automobiliai pribus į Perylon Hall.

11:00 val. Grupė apleis Perylon Hall ir trauks į Court of Peace.

11:30 val. Jie stebės kareivius.

12:00 val. Paradas pradės susirinkti prie George Washington Statulos.

12:30 val. Užkandžiai Perylon Hall.

2:00 val. Muzikos, dainų ir prakalbų programa Taikos Kieme (Court of Peace). Įžanginę prakalbą pasakys Juozas Laučka, Lietuvių Dienos Komiteto pirmininkas.

2:03 val. Dainavimas Lietuvos ir Amerikos himnų.

2:09 val. Prakalbas sakys Grover Whalen, E. J. Flynn ir LaGuardia.

2:25 val. Lietuviškos dainos. Dainuos visi chorai bendrai:

Jaunimo Daina—J. Naujalis.

Ant Tėvelio Dvaro—J. Šimkus.

Statysiu Tiltelį—J. Žilevičius.

As Pasėjau Žalią Rūtą—J. Neimantas.

2:50 val. Jono Budrio prakalba.

3:00 val. Povilo Žadeikio prakalba.

3:10 val. Lietuvių liaudies šokiai: Kepurinė, Suktinis, Mikiata.

3:25 val. Suvienyti chorai dainuos:

Žalioj Girelėj—J. Gauba.

Žalioj Lankoj—A. Pocius.

Šią Naktelę per Naktelę—S. Šimkus.

Laisvės Daina—J. Žilevičius.

3:50 val. Lietuvių liaudies šokiai: Jonkelis, Blezdingelė, Kalvelis, Kubilas.

4:05: Vėl suvienytų chorų dainos:

Mano Bernelis—A. Aleksis.

Neatėjau Čia Gerti—J. Gruodis.

Pasėjau Linelius—M. Petrauskas.

Mes Esam Lietuvos Vaikai—S. Šimkus.

4:25 val. Juozo Laučkos ceremonijų uždarymo prakalba.

Lietuvių Moterų seiminis koncertas įvyks šiandien, Brooklyno Muziejuje. Bus šauni programa. Įžanga visiems veltui. Koncertas prasidės 3:30 po pietų. O moterų seiminis bankietas ši vakarą, 8 val., ant Manhattan Ave., prie Broadway. Įžanga \$1.25 ypatai. Duos gerų valgių ir galėsite linksmai pasišokti.

Lankėsi "Laisvėje"

Drg. K. Railienė su dukra Eleanora iš Montello, Mass., savaitę laiko viešėjo pas Milčius, Maspeth, L. I., N. Y. Eleanorai Milčūtei palaikant kompaniją, jos plačiai pamatė New Yorko miestą ir Pasaulinę Parodą. Trečiadienio vakare jos grįžo atgal į Montello. Eleanora išvažiavo su labai sunkiom slogom. Lankydama taip daug vietų, matydama tiek daug naujienybų ir įdomumų, nuvargė ir gavo slogas.

Antanas Raila irgi buvo atvykęs kartu su savo šeima, bet reikalų verčiamas jis anksčiau grįžo. Išvažiavimas apmokėjo "Laisvės" bilas už spaudos darbus ir \$1.25 davė kaip pasveikinimą Jubilėjui.

—o—

Ketvirtadienį aplankė "Laisvės" įstaiga Vladas Sadauskas su žmona Sally, Ona Krikštonienė ir Ona Sadauskienė iš Pittsburgho. Visi pasipirko po Pasaulinės Parodos Albumą, drg. Sadauskas užsimokėjo už "Laisvės" metams. Jie New York'e ir Pasaulinėj Parodoj praleido keltą dienų.

—o—

Taip pat ketvirtadienį aplankė "Laisvės" įstaiga cambridge'ietės Marijona Stašienė, Petronėlė Stašienė ir dar viena viešnia, kurios vardo nespėjome sužinoti. Drg. M. Stašienė pasipirko "Raistą" ir \$2 paaukojo "Laisvei", o drg. P. Stašienė paaukojo 25c.

—o—

Penktadienio rytą gražių būrių į "Laisvės" įstaigą atsilankė svečiai iš Hudson, Mass.: draugai M. Kazlauskas, M. Kazlauskienė; J. Shay ir Anna Shay; A. Kuksauskienė; M. Baranauskienė, ir Lillian Baranauskaitė; J. Jeskevičius ir Alex Gabalinski. Kai žinia, Hudsono draugai išvien su kitais Mass. draugais ir draugėmis daug dirba "Laisvės" naudai, ypatingai Maynardo piknikuose.

Jie apžiūrėjo "Laisvės" įstaigą ir LDS raštine, pasigerėjo savo įstaigomis ir parėmė aukomis. Drg. J. Shay atsi-naujino "Laisvės" ant visų metų ir paaukavo \$1; Drg. M. Kazlauskas ir J. Jeskevičius paaukavo po \$1. Ačiū už apsilankymą ir aukas!

—o—

Susidūrimas Gatvėje

Užvakar netoli "Laisvės" namo gatvėje susidūrė gatvekaris su sunkvežimiu. Nuo stipraus smūgio į šoną gatvekaris nušoko nuo bėgių ir atsisitojo istrižiai gatvę, sulaukdamas visą susisiekiama. Be-matant atskubėjo policija; kompanijos agentai ir didelė minia žmonių. Nors susidūrimai Amerikoje labai dažnai atsitinka, bet norinčių juos pamatyti visada nestinga. Užvakarykščiame susidūrimė žmonės nenukentėjo.

—o—

Wall Stryto biržoje spekuliacija padidėjo su prasidėjimu karo. Dabar daug daugiau šėrų paleidžiama apyvarton. Pav. ketvirtadienį buvo perleista per rankas 2,597,280 šėrų.

—o—

M I R Ė

8 d. rugsėjo, Greenpoint ligoninėje mirė Jonas Brusgalūnas, gyvenęs Brooklyne, narys LDS 1 kp.; pašarvotas pas graborių Bieliauską, 660 Grand St.

—o—

PARDAVIMAI

Parsiduoda (Grocery ir Delicatesen. Pardavimo priežastis, savininkas nesveikuoją. Dėl daugiau informacijų kreiptis prie: Trogel, 292 Stagg St., Brooklyn, N. Y. (211-213)

IGNAS SUTKUS

Naujoje Gražioje Vietoje

492 GRAND ST. KAMPAS HOOPER ST.

Tik šiomis dienomis Ignas Sutkus perkėlė savo taverną į naują vietą

Puiki Restauracija

Visokių gėrimų, degtinių, konjakų ir skanaus alaus pas Sutkų yra didelis sandėlis.

REPUBLIC BAR & GRILL

492 Grand St., Brooklyn, N. Y.

TURIME SUKELTI PINIGŲ

Nupigintas Išpardavimas

Vyrų Siūtų, Lengvų ir Žieminių Paltų

Drabužiai pasiūti iš geriausių vilninių audimų, vėliausių modelių, vadovaujančių siuvėjų, tokios kainos, už kurias jums apsimoka pirkti dabar. Darbas ir audimai bus brangesni ši rudenį.

Štai kai kurios mūsų kainos!

Siūtai ar Overkantai vertės \$20.00, dabar... **\$14.50**

Siūtai ar Overkantai vertės \$22.50, dabar... **\$16.50**

Siūtai ar Overkantai vertės \$24.50, dabar... **\$18.50**

—o—

Dabar Eina Išpardavimas Pas

NARINS SONS

670 Grand St., cor. Manhattan Ave., Brooklyn, N. Y.

—o—

Namų Rakandų Krautuvė

A. WEITZNER

VERTEIVIS

Divonai-Uždangai-Linolijos

Vėliausios Mados Kambarių Rakandai

Virtuvei, Miegamajam Kambariui

Gyvenamajam Kambariui ir Valgomajam Kambariui

301 Grand Street

Brooklyn, N. Y.

Telefonas

EVERgreen 7-6673

Lietuvių Kūro Kompanija

IDEDAME

MASTER-KRAFT OIL BURNERS

I JOSŲ SENĄ AR NAUJĄ SILDYTUVA

(Steam Boiler)

Mūsų inžinieriai išmėruos jūsų namus ir įdės tinkamą "burner" arba visą garo arba karšto vandens sistemą. Maloniai suteikiame apmokymus be jokio mokesčio.

TRU-EMBER FUEL CO., INC.

485 Grand Street

Brooklyn, N. Y.

Telefonas, EVERgreen 7-1661

Mateušas Simonavičius

Gražiai Įrengta Susiejimams Įstaiga

Vietos ir importuotos degtinės ir vynai, geriausių bravorų alus ir žalias. Kada būsite Brooklyne, užeikite susipažinti.

Kiekvieną savaitę karšta vakariėnė. Atskiras kambarys, užėjimui su moterimis. Nedėliomis atdaras nuo 1 valandos diena iki 11 val.

426 South 5th Street

Blokas nuo Howes elevatorio stoties

Brooklyn, N. Y.

Tel. Evergreen 4-9508